

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Zdeňka Kosová

**Evropský exekuční titul, evropský platební rozkaz a jejich
význam a uplatnění v českém právu**

Diplomová práce

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Evropský exekuční titul, evropský platební rozkaz a jejich význam a uplatnění v českém právu*“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Ivani dne 29. 11. 2016

.....
Zdeňka Kosová

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce JUDr. Miluši Hrnčířkové, Ph.D. za její odborné vedení a čas, který práci věnovala.

Současně bych ráda poděkovala rodině a blízkým přátelům, kteří mě podporovali po celou dobu studia.

Já, níže podepsaná Zdeňka Kosová, autorka diplomové práce na téma „Evropský exekuční titul, evropský platební rozkaz a jejich význam a uplatnění v českém právu“, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (*autorský zákon*), dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., správci:

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI, KŘÍŽKOVSKÉHO 8, 771 47
OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalogích a informačních systémech Univerzity Palackého, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizaci zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého, která se nazývá Knihovna UP.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji tímto, že mé osobní údaje uvedené v této práci jsou pravdivé.

V Ivani dne 29. 11. 2016

.....
Zdeňka Kosová

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	7
ÚVOD.....	8
1 MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ.....	10
1.1 Pojem a předmět.....	10
1.2 Mezinárodní prvek.....	10
1.3 Prameny v ČR.....	10
1.3.1 Normy vnitrostátního původu.....	11
1.3.2 Normy mezinárodního původu.....	11
1.3.3 Vztah mezinárodních smluv k předpisům vnitrostátního původu.....	11
1.4 Vymezení mezinárodního práva procesního.....	12
2 EVROPSKÉ MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ.....	13
2.1 Předmět.....	13
2.2 Prameny.....	13
2.2.1 Primární právo.....	13
2.2.2 Sekundární právo.....	13
2.2.3 Vztah předpisů EU k předpisům vnitrostátního původu.....	14
2.3 Vymezení evropského mezinárodního práva procesního.....	15
3 EVROPSKÝ EXEKUČNÍ TITUL.....	17
3.1 Vývoj a účel NEET.....	17
3.2 Působnost NEET.....	17
3.2.1 Časová působnost.....	17
3.2.2 Místní působnost.....	18
3.2.3 Věcná působnost.....	18
3.3 Exekuční tituly, které mohou být potvrzeny jako EET.....	20
3.3.1 Soudní rozhodnutí.....	20
3.3.2 Soudní smíry.....	20
3.3.3 Úřední listiny.....	20
3.4 Potvrzení rozhodnutí jako EET – uznání.....	21
3.5 Náklady spojené se soudním řízením.....	21
3.6 Podmínka minimálních norem.....	22
3.6.1 Způsob doručování.....	22
3.6.2 Informace o nároku pro dlužníka.....	23
3.6.3 Informace o procesních krocích pro dlužníka.....	23
3.6.4 Nedodržení minimálních norem a jejich náprava.....	24
3.6.5 Přezkum ve výjimečných případech.....	24
3.7 Částečné potvrzení rozhodnutí jako EET.....	25
3.8 Vykonávací řízení.....	25

3.8.1	Zamítnutí výkonu	26
3.8.2	Zastavení a omezení výkonu	26
3.9	Opravné prostředky	26
3.10	Zavedení EET do českého práva	27
4	EVROPSKÝ PLATEBNÍ ROZKAZ	29
4.1	Vývoj a účel NEPR	29
4.2	Působnost NEPR	30
4.2.1	Územní působnost	30
4.2.2	Místní působnost	30
4.2.3	Časová působnost	31
4.2.4	Věcná působnost	31
4.3	Řízení o EPR	31
4.3.1	Návrh na vydání EPR	32
4.3.2	Doplnění a oprava návrhu na vydání EPR	33
4.3.3	Změna a odmítnutí návrhu na vydání EPR	33
4.3.4	Vydání EPR	34
4.3.5	Doručování EPR	34
4.3.6	Odpor proti EPR	35
4.3.7	Vykonatelnost EPR	36
4.3.8	Přezkum EPR ve výjimečných případech	36
4.3.9	Soudní poplatky	37
4.4	Judikatura ve vztahu k EPR	37
4.5	Výkon EPR	39
4.6	EPR v českém právním řádu	39
4.6.1	Výkon EPR podle českého právního řádu	41
	ZÁVĚR	44
	SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ	46
	ABSTRACT IN ENGLISH	49
	ABSTRAKT V ČESKÉM JAZYCE	49
	SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV / THE LIST OF KEY WORDS	50

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní republika
EU	Evropská unie
EET	Evropský exekuční titul
EPR	Evropský platební rozkaz
ESD	Evropský soudní dvůr
Nařízení Brusel I	Nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
Nařízení Brusel I bis	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
NEET	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
NEPR	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí o evropském platebním rozkazu
o.s.ř.	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva a fungování Evropské unie
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém
ZMPSaP	Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů

ÚVOD

Jak je již z názvu mé diplomové práce patrné, předkládaná diplomová práce se zabývá instituty EET a EPR a jejich uplatněním v českém právním řádu.

Již za vznikem Evropského hospodářského společenství v roce 1958, později EU, stála myšlenka bližší hospodářské spolupráce členských zemí, což je zřejmé i z názvu. Díky postupnému budování ekonomické integrace a v důsledku možnosti volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu, narůstala problematika vymáhání nesporných nároků, která v rámci vzájemného obchodu mezi účastníky z různých členských zemí vznikala. Jelikož EU tvoří prostor svobody, bezpečnosti a práva¹, bylo nezbytné, aby na toto zareagovala a přijala opatření, která vymáhání nesporných nároků s mezinárodním prvkem usnadní. Východiskem se tak stal rozvoj v oblasti justiční spolupráce v obchodních a občanských věcech a myšlenka usnadnění volného pohybu soudních rozhodnutí. Cesta k usnadnění volného pohybu soudních rozhodnutí nebyla jednoduchá. Každý členský stát má své odlišné procesní předpisy, které bylo nutné v této problematice sjednotit a nastavit určité minimální standardy. Doposud bylo pro věřitele vymáhání takových nároků zdoluhavým procesem a poměrně nákladným. Existovala tak důvodná obava, že zdoluhavost a hlavně nákladnost vymáhání příhraničních nároků by mohla do budoucna vést k útlumu mezinárodního obchodu. Užší justiční spolupráce v obchodních a občanských věcech tak nejdříve vyústila k zavedení institutu EET a později i EPR.

Téma diplomové práce jsem si vybrala, jelikož je mi velice blízké. Již jedenáct let pracuji jako asistentka soudního exekutora, takže s exekucemi, exekučními tituly a jejich problematikou přicházím každý den do kontaktu. Je ale pravda, že s exekučními tituly jako jsou EET a EPR nemám mnoho zkušeností, a to z důvodu, že podkladem pro zahájení exekučního řízení jsou jen ojediněle. Jelikož si myslím, že tato situace se postupně s rozvíjením mezinárodního obchodu bude měnit, je tedy pro mě přínosné si doplnit znalost problematiky EET a EPR, vzhledem k práci, kterou vykonávám.

Cílem diplomové práce není pouze podrobný výklad NEET a NEPR, ale i analýza jejich vývoje a účelu, působnosti a podmínek k jejich vydání a následné zhodnocení jejich zavedení do českého právního řádu. Zároveň obsahuje i skutečný příklad z praxe. Pro první dvě kapitoly zabývající se mezinárodním právem soukromým a procesním byla pro mě stěžejní monografie *Mezinárodní právo soukromé* JUDr. Zdeňka Kučery, DrSc. a kol. Při psaní dalších kapitol diplomové práce mě především provázela monografie *Uznání a výkon cizích*

¹ Článek 67 Smlouvy o fungování Evropské unie.

rozhodnutí v České republice, kterou napsal JUDr. Viktor Vaške. I když je publikace již z roku 2007, jedná se o jedinou, kterou jsem našla, která by se zabývala touto problematikou takto do hloubky. Rozebírá podrobně nejen vývoj právní úpravy NEET i NEPR, ale samotný výkon rozhodnutí potvrzených jako EET a EPR. Většina monografií se o těchto institutech zmiňuje pouze okrajově a dále je nerozebírá. Proto jsem další informace čerpala především z článků v odborných časopisech, které se jimi zabývaly hlavně v době vzniku NEET a NEPR. Dále jsem využila související judikatury, příslušné právní předpisy a internetové zdroje. Pro kapitolu věnující se EPR byla pro mě přínosem Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování NEPR. Napomohla mi zhodnotit účel NEPR a zároveň poskytla zajímavé statistické údaje, které byly v práci rovněž použity.

Na základě shora uvedeného se budu snažit vyvrátit nebo potvrdit tuto hypotézu: *Došlo zavedením institutů EET a EPR ke zrychlení a ke zjednodušení vymáhání příhraničních peněžních nároků. A odpovědět na výzkumnou otázku, která zní: Do jaké míry zavedení institutu EPR zjednodušilo a zrychlilo postup při uplatňování výkonu soudních rozhodnutí jiného členského státu oproti EET?*

Celkově je diplomová práce rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola se zabývá mezinárodním právem soukromým v obecné rovině, vysvětlením pojmu mezinárodní prvek a prameny mezinárodního práva soukromého. Prameny jsou blíže rozebírány podle svého původu kromě pramenů unijního původu z důvodu, že se jimi podrobněji zabývá následující kapitola. Nakonec je vymezena podstata mezinárodního práva procesního. Druhá kapitola se zabývá evropským mezinárodním právem soukromým, jeho prameny, které jsou rozděleny podle právní síly a výčtem nejdůležitějších nařízení souvisejících s tématem. Také rozebírá vztah předpisů EU k předpisům vnitrostátního původu, kde se blíže zaměřuje na zásadu přednosti práva EU. V závěru kapitoly je vymezena procesní část evropského mezinárodního práva.

Třetí kapitola je věnována EET z pohledu vývoje jeho právní úpravy, působnosti a výčtu exekučních titulů. Podrobněji je již rozebráno řízení o vydání potvrzení EET a jeho zavedení do českého právního řádu. Poslední kapitola je věnována EPR, kde je stejně jako u kapitoly s EET nastíněn vývoj právní úpravy a jeho působnost a podrobněji rozebíráno samotné řízení o EPR. Závěr práce se věnuje judikaturou týkající se výkladu NEPR, vykonávacímu řízení, zavedením EPR do českého práva a výkonem podle českého právního řádu s uvedením konkrétního případu z praxe.

1 MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ

Již ze samotného názvu lze dovodit, že mezinárodní právo soukromé upravuje soukromoprávní vztahy s nějakým mezinárodním prvkem. Proto je důležité si hned na začátku osvětlit nejen některé základní pojmy s ním spjaté, ale i prameny, o které se toto právo opírá.

1.1 Pojem a předmět

Mezinárodní právo soukromé je zvláštním právním odvětvím, které je v kompetenci každého státu a lze ho shrnout jako „*soubor právních norem, které výlučně upravují soukromoprávní poměry (tj. poměry práva občanského a obchodního) s mezinárodním prvkem, včetně právních norem upravujících postup soudů a jiných orgánů a účastníků, případně i jiných osob, a vztahy mezi nimi vznikající v řízení o soukromoprávních věcech, v němž je obsažen mezinárodní prvek.*“²

Samotný předmět je pak vymezen v ZMPS hned na samém začátku, a to v jeho § 1, který určuje v souvislosti se zahraničním prvkem, kterým právním řádem se budou soukromoprávní vztahy řídit, postavení cizinců, jakož i pravomoc a postup soudů při úpravě těchto poměrů. Dále uznání a výkon cizích rozhodnutí, spolupráci s cizinou, některé věci spojené s úpadkem a rozhodčím řízením.³

1.2 Mezinárodní prvek

Mezinárodní prvek bývá v mnohých učebnicích označován také jako přeshraniční, zahraniční nebo cizí prvek. Pro větší srozumitelnost budu však používat výhradně označení mezinárodní prvek. ZMPS s tímto výrazem sice operuje, ale výslovně ho nikde ve svých ustanoveních nevymezuje. O mezinárodním prvku v soukromoprávním poměru je možné hovořit, pokud spadá pod jeden ze čtyř případů. Buď je vztah k zahraničí dán v soukromoprávním poměru účastníky či předmětem, dále právním poměrem závislým na hlavním poměru, který se řídí cizím právem, nebo se pro právní poměr jedná o důležitou skutečnost.⁴ Předpokládám tak, že nejvíc případů je ve vztahu k účastníkům.

1.3 Prameny v ČR

V současnosti jsou pramenem mezinárodního práva soukromého nejen vnitrostátní předpisy a mnohé mezinárodní smlouvy, ale vstupem do EU i unijní předpisy. Jelikož

² KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň-Brno: Aleš Čeněk-Doplněk, 2015, s. 27-28.

³ § 1 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

⁴ KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo ...*, s. 24.

prameny mezinárodního práva soukromého unijního původu jsou totožné s prameny evropského mezinárodního práva soukromého, nebudou v této podkapitole dále rozebírány, neboť se jim podrobně věnuje podkapitola 2.2 diplomové práce.

1.3.1 Normy vnitrostátního původu

Základním pramenem vnitrostátního původu je norma vydaná daným státem, v případě ČR se jedná o ZMPS, který je účinný od 1. ledna 2014, čímž také došlo ke zrušení předchozího ZMPSaP. Účelem nového zákona byla snaha koncentrovat veškeré soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem z jiných právních předpisů do jednoho. Zároveň se jednalo o nutnost, jelikož ZMPSaP, který byl přijat již v roce 1963, neodpovídal novým směrům mezinárodního práva soukromého a procesního na celém světě a nereagoval dostatečně na rozvoj evropského mezinárodního práva soukromého.⁵

1.3.2 Normy mezinárodního původu

Vyhlášené mezinárodní smlouvy, kterými je ČR vázána, jsou dalším nezanedbatelným pramenem práva.⁶ Spadají sem i smlouvy uzavřené dříve ČSFR,⁷ jelikož ČR převzala mezinárodní smlouvy, na které se vztahovala její územní suverenity.⁸ V souvislosti s tématem je třeba zmínit i smlouvy s postkomunistickými státy a jinými státy, které upravují uznávání a výkon soudních rozhodnutí.⁹

1.3.3 Vztah mezinárodních smluv k předpisům vnitrostátního původu

Již ze samotné existence více pramenů vyplývá, že některé oblasti mohou být současně upraveny více normami jiného původu. V takovém případě dochází ke střetu těchto norem. Na toto však pamatuje ustanovení § 2 ZMPS, který přímo říká, že zákona se použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána a přímo použitelných ustanovení práva EU.¹⁰

Vztah mezi mezinárodními smlouvami a vnitrostátními zákony je zakotven přímo v Ústavě ČR, a to v jejím čl. 10. Ten stanovuje přednost mezinárodních smluv před vnitrostátními zákony tím, že říká, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.¹¹

⁵ Tamtéž s. 52-53.

⁶ Čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb, Ústava České republiky, viz § 2 Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

⁷ Název Česká a Slovenská Federativní Republika se používal v letech 1990 až 1992.

⁸ Podrobněji čl. 5 odst. 2 ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky.

⁹ KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo ...*, s. 58.

¹⁰ § 2 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

¹¹ Čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

1.4 Vymezení mezinárodního práva procesního

Jako mezinárodní civilní právo procesní nebo také mezinárodní právo procesní se označuje „soubor právních norem v daném právním řádu, které upravují postup soudů a jiných orgánů a účastníků, popřípadě i jiných osob, a vztahy mezi nimi vznikající v řízení o soukromoprávních věcech, v němž se vyskytuje mezinárodní prvek.“¹²

Skupinou právních norem spadajících pod mezinárodní právo procesní, jsou normy, které vymezují jednak pravomoc českých soudů, postavení cizinců, právní pomoc ve spojení s cizinou, uznání a výkon cizích rozhodnutí, či úpadek, rozhodčí řízení nebo zjišťování cizího práva. Úzká vazba mezi mezinárodním právem soukromým a procesním způsobuje, že je zařazováno do mezinárodního práva soukromého.¹³

Ve věcech s mezinárodním prvkem se vždy postupuje podle právního řádu daného státu, tedy podle jeho procesních předpisů. Mezinárodní právo procesní není kolizním právem, a proto k užití práva jiného státu dochází pouze, pokud je státem jednoznačně připuštěno. Na tuto oblast práva dopadá zásada *lex fori*,¹⁴ která stát opravňuje na svém území z hlediska územní svrchovanosti uplatňovat své procesní předpisy.¹⁵

Mezi prameny mezinárodního práva procesního se řadí mezinárodní smlouvy, vnitrostátní zákony i normy unijního původu. Nejen z pohledu diplomové práce, ale i zásady *lex fori* patří k vnitrostátním zákonům českého původu zejména:

- ZMPSaP a ZMPS, OSŘ,
- zákon o mediaci č. 202/2012 Sb.,
- zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů č. 216/1994 Sb.,
- zákon o zvláštních řízeních soudních č. 292/2013 Sb.,
- zákon o zajištění právní pomoci v příhraničních sporech v rámci EU č. 629/2004 Sb.¹⁶

¹² KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo ...*, s. 49.

¹³ Tamtéž s. 49-50.

¹⁴ Srov. § 8 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

¹⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé evropské unie: (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 198.

¹⁶ HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše, RYŠAVÝ, Lukáš. *Mezinárodní právo soukromé: procesní otázky*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 22.

2 EVROPSKÉ MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ

Evropské mezinárodní právo soukromé je pojmem, který vychází z čl. 81 SFEU a jeho vymezení justiční spolupráce v občanských věcech. Tento článek je legislativním východiskem nových evropských aktů, které v této oblasti vznikají.¹⁷

2.1 Předmět

Předmět evropského mezinárodního práva soukromého je stejný jako u mezinárodního práva soukromého, který byl podrobněji rozebrán již v první kapitole. Jediným a základním rozdílem, který je pro toto právo charakteristické, je, že mezinárodní prvek je dán pouze v rámci EU, která si toto právo i sama upravuje.

2.2 Prameny

Většinou se prameny práva EU člení podle jejich právní síly na primární a sekundární. Toto členění bude využito i v následujících podkapitolách. Pramenem jsou také různé mezinárodní úmluvy, které nejsou blíže rozebírány.

2.2.1 Primární právo

V současnosti lze za primární právo považovat pouze SEU a SFEU.¹⁸ Z pohledu pramenů evropského mezinárodního práva soukromého nejsou normy primárního práva EU brány za prameny přímé, ale lze z nich spíše dovodit určité zásady důležité pro výklad kolizních a procesních norem. Jedná se o některá ustanovení SFEU jako je například zákaz diskriminace, svoboda usazování a volný pohyb služeb.¹⁹

2.2.2 Sekundární právo

Pod sekundární právo řadíme právní akty EU uvedené v čl. 288 SFEU, kterými jsou nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska. Již z tohoto výčtu lze dovodit, že sekundární právo bude nejrozsáhlejším pramenem. Doporučení a stanoviska nejsou právně závazná, nemají tedy přímý účinek, proto se jimi diplomová práce nebude dále zabývat.

Nařízení jsou závazná v celém svém rozsahu, a to jak pro členské státy, tak i pro fyzické či právnické osoby, a dá se říci, že většinou platí přímo²⁰, není potřeba vydání vnitrostátních prováděcích předpisů.²¹

¹⁷ KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo ...*, s. 78.

¹⁸ Lisabonská smlouva pozměnila smlouvu o EU a smlouvu o založení EU, kterou přejmenovala SFEU.

¹⁹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 25.

²⁰ Příkladem opaku je novela mezinárodního práva soukromého, která v roce 2004 zavedla nový 4. oddíl pojmenovaný „Zvláštní ustanovení o uznání a výkonu některých cizích rozhodnutí“, který i s pojmenováním převzal ZMPS do své druhé části, hlavy IV. PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 26.

²¹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 26.

Přehled nejdůležitějších nařízení souvisejících s instituty EET a EPR:

- Nařízení Brusel I;
- Nařízení Brusel I bis;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech EU („doručování písemností“) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000;
- Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001, o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech;
- NEET;
- NEPR;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

Nařízení je pramenem práva, které je, jak již bylo uvedeno, přímo použitelné a není potřeba žádného dalšího prováděcího vnitrostátního aktu, přesto k tomuto kroku členské státy přistupují, což bude v případě ČR v dalších kapitolách práce několikrát zmíněno.

Směrnice oproti nařízení není závazná v celém rozsahu, ale jen z pohledu cíle, který sleduje. Zároveň je nutné její cíle pomocí prováděcích předpisů provést do vnitrostátních předpisů, což ponechává EU v kompetenci členských států a udává jen lhůtu, do které má být směrnice převedena. Pokud některý stát neprovede směrnicí ve lhůtě, dá se za předpokladu splnění určitých podmínek (jasnost, konkrétnost a bezpodmínečnost) hovořit o přímém účinku směrnice.²²

Rozhodnutí nejsou již běžným pramenem práva, stávají se jím jen zřídka. Jelikož se jedná o akt individuální povahy, pro jeho platnost a účinnost je nutné s ním adresáty obeznámit.²³

2.2.3 Vztah předpisů EU k předpisům vnitrostátního původu

Další možnost střetu norem je, když některé skutečnosti upravují předpisy EU a zároveň předpisy vnitrostátního původu. V takovém případě mají předpisy EU přednost před vnitrostátními předpisy. Zásada přednosti se vytvořila postupně až judikaturou ESD. Prvním takovým rozhodnutím byl rozsudek Van Gen den Loos (26/62)²⁴, o rok později to byl rozsudek Costa v ENEL (6/64).²⁵ Z rozsudků vyplývá, že byl vytvořen nový právní řád

²² Tamtéž s. 27-28.

²³ Tamtéž s. 29.

²⁴ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 5. února 1963, *NV Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend & Loos v Netherlands Inland Revenue Administration*, 26/62, Sb. rozh. s. 7-30.

²⁵ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 15. července 1964, *Flaminio Costa v. ENEL*, 6/64, Sb. rozh. s. 1141.

mezinárodního práva, na který přenesly státy v některých oblastech svá suverénní práva. Předpisy EU platí přímo nejen pro členské státy, ale pro fyzické a právnické osoby členských států.²⁶

Přednost práva EU tedy vylučuje možnost jeho střetu s předpisy vnitrostátního původu a vztahuje se i na ústavní předpisy členských států. Aplikační přednost je základním principem a podmínkou práva EU, bez které by jinak nemohlo existovat. Bylo zmíněno, že přednost práva EU byla vytvořena až judikaturou ESD, jelikož nebyla v primárním právu nikde výslovně stanovena. To se změnilo až vstupem Lisabonské smlouvy v platnost²⁷, jelikož přednost práva EU je výslovně uvedena v Prohlášení o přednosti práva č. 17, které je připojeno k Závěrečnému aktu konference zástupců vlád členských zemí, kterou byla přijata Lisabonská smlouva.²⁸

V Prohlášení o přednosti práva EU č 17 je uvedeno stanovisko právní služby Rady ze dne 22. června 2007, které říká: „Z judikatury soudního dvora vyplývá, že přednost práva ES je základní zásadou práva společenství. Podle soudního dvora je tato zásada neodmyslitelným prvkem zvláštní povahy Evropského společenství. V době prvního rozsudku této ustálené judikatury (rozsudek ze dne 15. Července 1964 ve věci 6/64, Costa/ENEL) nebyla ve Smlouvě žádná zmínka o přednosti. Je tomu tak i dnes. Skutečnost, že zásada přednosti nebude v budoucí smlouvě uvedena, nezmění žádným způsobem existenci této zásady ani stávající judikaturu Soudního dvora.“²⁹

2.3 Vymezení evropského mezinárodního práva procesního

Evropské mezinárodní právo procesní se nevztahuje pouze na vztahy, kde se objevuje evropský prvek jen v rámci EU, naopak povaha mezinárodního prvku se v jeho případě vyznačuje univerzálností, proto zde ani nelze vymezit termín „předmět“ jako v předchozích kapitolách. Řeší spíše otázky, které v průběhu uplatňování evropského práva soukromého vyvstávají, jako jsou určení mezinárodní pravomoci, příslušnost soudů členských států, nakládání s rozhodnutími soudů členských států a další jednotlivé otázky, které souvisí se vzájemnou spoluprací mezi členskými státy. Rovněž evropské mezinárodní právo procesní není kolizním právem, a proto neřeší střety mezi právními řády. Nerozhoduje o tom, které právo se použije, ale přímo stanoví, kdy připouští aplikaci cizího práva.³⁰

²⁶ KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo ...*, s. 59.

²⁷ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství vstoupila v platnost dne 1. prosince 2009.

²⁸ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 47.

²⁹ Prohlášení o přednosti práva č. 17 Závěrečného aktu Lisabonské smlouvy.

³⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 197-198.

Evropské mezinárodní právo procesní nepředstavuje komplexní úpravu, ale pouze úpravu jeho jednotlivých oblastí. Mezi tyto oblasti například patří uznání a výkon rozhodnutí, mezinárodní příslušnost a některá specifická řízení, jako je řízení o EPR.³¹

³¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 493.

3 EVROPSKÝ EXEKUČNÍ TITUL

Postupný nárůst vzájemného obchodu nenesl jen samá pozitiva, ale i negativní následky v podobě nárůstu problematiky uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí mezi jednotlivými členskými státy. Jelikož byl proces uznávání a výkonu těchto rozhodnutí dosti pomalý, dlouho se očekávalo přijetí nástroje, který by proces zjednodušil a urychlil. Prvním takovým nástrojem bylo přijetí NEET. Do té doby se uznání a výkon rozhodnutí v občanských a obchodních věcech řídilo Nařízením Brusel I³², které vyžadovalo prohlášení vykonatelnosti (exequatur) a které bylo později prostřednictvím Nařízením Brusel I bis přepracováno.

3.1 Vývoj a účel NEET

Samotné Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, vstoupilo v platnost dnem 21. ledna 2005 a je účinné ode dne 21. října 2005.

Společný program Komise a Rady o opatřeních k realizaci zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, který Rada přijala dne 30. listopadu 2000, byl prvotním impulsem k odstranění části řízení týkající se prohlášení vykonatelnosti u nesporných pohledávek, které později vyústilo k přijetí NEET.³³

Účelem NEET je odstranění prohlášení vykonatelnosti, tedy mezitímního opatření před samotným výkonem v členském státě. Ke zjednodušení tohoto výkonu se dojde tím, že k rozhodnutí, označeném jako EET a vydaném v jiném členském státě, se přistupuje, jako by bylo vydáno státem tuzemským.³⁴

Taková rozhodnutí se označují jako EET, ale nejedná se o rozhodnutí čistě „evropské“, jelikož se jedná o rozhodnutí, které bylo vydáno podle národního práva členského státu, které je za splnění určitých podmínek pouze potvrzeno jako EET.³⁵

3.2 Působnost NEET

3.2.1 Časová působnost

³² Nařízení Brusel I bis již nevyžaduje prohlášení vykonatelnosti. KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo ...*, s. 379.

³³ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních rozhodnutí v České republice*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 188-189.

³⁴ HRADILOVÁ, Veronika. *Uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech v rámci EU a v USA. Právo pro podnikání a zaměstnání, 2008, č. 4, s. 8.*

³⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 364.

Jako EET může být uznáno rozhodnutí, soudní smír a úřední listiny, které byly vyhotoveny po 21. lednu 2005, tedy po vstupu nařízení v platnost, jak bylo uvedeno výše. V případě Bulharska a Rumunska je to až po 1. lednu 2007.³⁶ Zajímavostí je, že česká jazyková verze NEET uvádí, že nařízení vstoupilo v platnost dnem 21. ledna 2004, tedy o rok dříve. Tato nesrovnalost vznikla z důvodu, že původní anglická verze NEET, ze které český překlad pochází, uváděla nesprávně datum 21. ledna 2004. Anglická verze byla opravena, ale česká doposud opravena nebyla, což samozřejmě nemá vliv na skutečnost, že NEET vstoupilo v platnost dnem 21. ledna 2005.³⁷

3.2.2 Místní působnost

U zmíněných rozhodnutí, soudních smírů a úředních listin je však jedna výjimka z místní působnosti, jelikož členskými státy EU jsou pro účely NEET myšleny všechny členské státy kromě Dánska.³⁸ Postavení Dánska je upraveno v článku 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska³⁹ a je na ně odkazováno přímo i v preambuli NEET. Na základě těchto článků se Dánsko neúčastní přijímání NEET, a proto není pro ně závazné ani použitelné.⁴⁰

Díky Protokolu č. 22 o postavení Dánska není Dánsko vázáno částí třetí hlavy V. SFEU. Je to z důvodu, že Dánsko má k některým oblastem evropské integrace výhrady, které uplatnilo při přijímání Maastrichtské smlouvy. Jednou z výhrad byla právě spolupráce v oblasti justice a vnitra. Kdykoliv může Dánsko přestat Protokol využívat, a to buď zcela, nebo jen z části. Dokud se tak nestane, je soudní spolupráce upravována bilaterálními smlouvami. Tyto smlouvy mezi EU a Dánskem jsou označovány jako paralelní dohody, ač však k NEET doposud žádná sjednána nebyla.⁴¹

Z uvedeného vyplývá, že pro Dánsko se jedná prozatím o citlivou oblast, kterou chce mít pouze ve své působnosti, i za cenu zdlouhavého řízení, které uznání cizích soudních rozhodnutí provází.

3.2.3 Věcná působnost

NEET vymezuje oblast věcné působnosti jak negativně, tak i pozitivně. Přímou uvádí, které věci spadají do oblasti působnosti, a které ne, aby tak nebylo pochyb, v kterých případech je možno NEET použít. Vztahuje se jen na občanské a obchodní věci bez toho, že by byla řešena povaha soudu. Zároveň však nelze použít na správní, daňové či celní věci a

³⁶ Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském exekučním titulu [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/2051664-Prakticky-pruvodce-pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-exekucnim-titulu.html>>.

³⁷ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 190.

³⁸ Srov. článek 2 odst. 3 NEET.

³⁹ Protokol o postavení Dánska je připojen k SEU a k SFEU.

⁴⁰ Bod 25 Preambule NEET.

⁴¹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 21-22.

stejně tak ve věcech týkajících se rozhodčího řízení, sociálního zabezpečení, úpadků, vyrovnání, osobního stavu, způsobilosti k právním úkonům fyzických osob, vztahů mezi manželi ve věcech majetkových, dědictví a závěti.⁴²

Z působnosti jsou tedy vyňaty rozhodnutí ve věcech, které se nikterak nedotýkají vzájemného obchodu mezi členskými státy nebo již z povahy věci není v jejich případě volný pohyb nutný či vůbec vhodný.

Článek 2. odst. 1 NEET vymezuje ještě jednu oblast, na kterou se nařízení nepoužije a která se do nařízení dostala díky některým rozhodnutím Evropského soudního dvora. Jedná se o odpovědnost státu za jednání nebo opominutí při výkonu státní moci, kde stát vystupuje jako nositel veřejné moci, tedy se jedná o vztahy veřejnoprávní, na což již NEET pamatuje.⁴³

Zároveň je nutné, aby veškerá vydaná rozhodnutí, úřední listiny či soudní smíry se ve vztahu k NEET, týkala nesporných nároků.⁴⁴ Aby se jednalo o nesporný nárok, musí splňovat určité náležitosti. Exekuční titul musí být pouze na peněžité plnění, nikoliv na nepeněžité plnění a částka v něm vymáhaná musí být určitá a splatná, popřípadě může být ve splátkách, ale musí být uvedena výše splátek a data splatnosti všech splátek. Výše nároku také není rozhodná.⁴⁵ Věcná působnost se jinak v zásadě shoduje s Nařízením Brusel I bis.⁴⁶

NEET vymezuje co si pod pojmem „nesporný nárok“ představit, když uvádí, že „*by měl zahrnovat všechny situace, v nichž dlužník prokazatelně nepopírá existenci ani výši peněžního nároku, a v nichž má věřitel proti dlužníkovi buď soudní rozhodnutí, nebo vykonatelný dokument, který vyžaduje výslovný souhlas dlužníka, ať už se jedná o soudní smír nebo úřední listinu*“.⁴⁷

Nesporný nárok je naplněn pod podmínkou, že byl nárok dlužníkem buď výslovně uznán, popřípadě uznání mělo formu soudního smíru, nebo jako uznání postačí, že nebyly dlužníkem v průběhu řízení proti nároku podány žádné námitky. Také pokud se jednalo před soudem o nároku bez přítomnosti dlužníka nebo pokud se jednalo bez právníka až poté, kdy byly dlužníkem nejdříve podány námitky, musí to však znamenat konkludentní souhlas dlužníka s nárokem nebo souhlas s tvrzenými skutečnostmi podle práva daného členského státu. Naplnění podmínky nesporného nároku je i uznání nároku dlužníkem v úřední listině.⁴⁸

⁴² Článek 2 odst. 1 a 2 NEET.

⁴³ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 191-192.

⁴⁴ Článek 3 odst. 1 NEET.

⁴⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 366.

⁴⁶ Srov. článek 2 Nařízení I bis.

⁴⁷ Bod 5 Preambule NEET.

⁴⁸ HRADILOVÁ, Veronika. *Uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech v rámci EU a v USA. Právo pro podnikání a zaměstnání, 2008, č. 4, s. 8.*

3.3 Exekuční tituly, které mohou být potvrzeny jako EET

Co může být exekučním titulem pro účely NEET, bylo již zmíněno. Každý členský stát má svou vnitrostátní úpravu ET, která může být odlišná, proto NEET pojmově vymezuje, co může být soudním rozhodnutím, soudním smírem nebo úřední listinou.

3.3.1 Soudní rozhodnutí

NEET uvádí, že rozhodnutím je jakékoliv rozhodnutí, které je vydané soudem členského státu EU a nezáleží na jeho označení. Může jim být příkaz, usnesení, rozhodnutí nebo příkaz k nařízení výkonu, rozhodnutí nebo příkaz k nařízení výkonu, jakož i rozhodnutí o nákladech řízení vydané soudním úředníkem.⁴⁹

Důležité je, aby rozhodnutí bylo aktem státní moci, které zakládá, potvrzuje, mění nebo ruší práva a povinnosti účastníkům řízení v něm uložené. Naopak nerozhoduje druh soudu. Může se tedy jednat o rozhodnutí soudů pracovních, rodinných, trestních o náhradě škody, obchodních či správních, pokud rozhodují ve věcech občanských nebo obchodních. V českém právním řádu se můžeme však setkat i s jinými označeními rozhodnutí, která mohou být potvrzena jako EET. Jsou jimi také platební rozkazy, směnečné a šekové platební rozkazy, jakož i rozhodnutí k vymožení nepeněžitého plnění, a to v části, kde je rozhodnuto o nákladech řízení. Podmínkou není právní moc rozhodnutí, ale jeho vykonatelnost v členském státu původu.⁵⁰

3.3.2 Soudní smíry

Pro účely NEET se soudním smírem rozumí smír, který schválil soud, a ten může být uzavřen i mimo soudní řízení nebo i smír, ke kterému se dospělo až v průběhu řízení a schválení soudem není podmínkou.⁵¹

3.3.3 Úřední listiny

V tomto případě se úřední listinou rozumí doklad, který byl zaregistrován jako úřední listina nebo pokud jako úřední listina byla přímo formálně vyhotovena. Takto vyhotovená nebo registrovaná listina musí být obsahově ověřena, podepsána orgánem veřejné moci nebo orgánem k tomu zmocněným členským státem. V nařízení Brusel I bis se v českém překladu pracovalo s pojmem veřejná listina, v NEET je to úřední listina. Obsahově se však jedná o stejné listiny.⁵²

⁴⁹ Článek 4 odst. 1 NEET.

⁵⁰ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 194-195.

⁵¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 366, srov. VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 244.

⁵² ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 366.

3.4 Potvrzení rozhodnutí jako EET – uznání

Řízení o potvrzení rozhodnutí jako EET se zahajuje na návrh věřitele k soudu, který vydal původní rozhodnutí. Rozhodnutí, kterému je vydáno osvědčení o EET, musí být v jiném členském státě uznáno a vykonáno bez toho, že by bylo opětovně posuzováno či schvalováno. Jedná se o rovnocenný exekuční titul podle pravidel daného členského státu.⁵³

Rozhodnutí jako EET potvrzuje soud, který jej vydal a pokud splňuje tyto podmínky:

- „rozhodnutí musí být vykonatelné v členském státě původu;
- nesmí být v rozporu s pravidly soudní příslušnosti podle nařízení č. 44/2001;
- rozhodnutí bylo vydáno v členském státě, ve kterém má dlužník bydliště, v případech kdy:
 - a) nárok je nesporný ve smyslu článku 3 odst. 1 písmene b) nebo c) nařízení č. 805/2004,
 - b) souvisí se smlouvou, kterou uzavřela osoba, spotřebitel, za účelem, který nelze považovat za její obchodní či profesní činnost, a
 - c) dlužníkem je spotřebitel;
- soudní řízení v členském státě původu musí splnit minimální požadavky kladené na řízení o nesporných nárocích tak, jak je stanovuje nařízení.⁵⁴

Oprávněný má možnost výběru, jelikož úprava obsažená v NEET je pouze alternativou. Může se tak rozhodnout, zda si nechá rozhodnutí potvrdit jako EET, nebo bude postupovat v souladu s Nařízením I bis. Zároveň NEET neovlivňuje používání Nařízení Rady (ES) č. 138/2000, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech EU. Nemělo by dojít tedy ke střetu těchto předpisů, pokud jsou dodržovány minimální normy pro doručování stanovené v NEET.⁵⁵ Jelikož bylo Nařízení Rady (ES) č. 138/2000 již zrušeno a nahrazeno Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“), předpokládám, že i v případě jeho použití nedojde ke střetu s NEET.

3.5 Náklady spojené se soudním řízením

⁵³ PAVLOVÁ, B., DOLEŽEL, V. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. Dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Návrh nařízení o evropském platebním rozkazu.* Právní fórum, 2006, č. 1, s. 2.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 192-193.

Náklady spojené se soudním řízením, které byly přiznány vykonatelným rozhodnutím, musí být rovněž potvrzeny jako EET, pokud proti výroku o nákladech nebyl dlužníkem podán v průběhu řízení opravný prostředek v souladu s vnitrostátními předpisy členského státu původu.⁵⁶

3.6 Podmínka minimálních norem

Jak už bylo uvedeno, aby bylo rozhodnutí potvrzeno jako EET, musí splňovat určité procesní podmínky, které jsou označovány jako minimální normy a měly by být členskými státy dodržovány. Snahou těchto norem je tak zajistit dlužníkovi rovnocenné podmínky pro spravedlivý proces, jelikož každý členský stát má své procesní předpisy, které mohou být v mnohém odlišné a protože již odpadla zmiňovaná nutnost prohlášení vykonatelnosti, které bylo dříve u cizích soudních rozhodnutí ve státě výkonu potřebné. Pod minimální normy řízení o nesporných nárocích tak spadá řádné doručení, informovanost dlužníka o nároku a možných krocích k napadení tohoto nároku, nedodržení těchto norem a přezkum ve výjimečných případech.

3.6.1 Způsob doručování

Jednou z důležitých podmínek minimálních norem je způsob doručení. NEET rozlišuje doručení s dokladem o přijetí dlužníkem a bez dokladu o přijetí dlužníkem, stejně tak jeho zástupcem.

Doručení s dokladem o přijetí dlužníkem:

Doručování s dokladem o přijetí se vyznačuje jistotou doručení. Jedná se buď o osobní doručení, nebo prostřednictvím pošty. V obou případech musí být doklad o doručení dlužníkem podepsán a datován. V případě doručení poštou musí doklad o převzetí zaslat dlužník zpět, takový způsob ale český právní řád neupravuje. U osobního doručování pak NEET ještě upravuje možnost, že dlužník listinu přijme, nebo ji odmítne převzít bez oprávněného důvodu, o tomto však musí doručující osoba podat zprávu, kterou podepíše s uvedením data doručení. Oprávněnost, či neoprávněnost odepření přijetí se řídí právem členského státu, kde se doručuje. Poslední možností je elektronické doručení, které může být učiněno prostřednictvím faxu nebo elektronické pošty, dlužník však musí převzetí nazpět potvrdit s uvedením data a podepsat.⁵⁷

Doručení bez dokladu o přijetí dlužníkem:

⁵⁶ Článek 7 NEET.

⁵⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 376-378.

Ačkoliv již název naznačuje, že dokument nebyl doručován přímo dlužníkovi, předpokládá se, že dokument se k dlužníkovi dostal, proto se tento způsob doručování vyznačuje vysokou mírou pravděpodobnosti. Dá se ale použít pouze za předpokladu, že adresa dlužníka je známa s jistotou.⁵⁸ Pokud není známa s jistotou a je soudem vydán rozsudek pro zmeškání, nelze, aby byl potvrzen jako EET.⁵⁹ Osobně tak může být doručeno osobám ve společné domácnosti, nebo pokud jsou v zaměstnaneckém poměru, a to na osobní adresu. Osobní adresou se rozumí tam, kde dlužník žije. U právnické osoby a osob samostatně výdělečně činných je to tam, kde mají sídlo. Také uložením v poštovní schránce dlužníka nebo na poště, pokud je sdělení o uložení na poště dáno do schránky, za předpokladu, že z něho lze poznat, že byl uložen dokument soudu nebo je v něm uvedeno, že tímto sdělením, je dokument doručen a lhůta tímto běží. Pokud se doručuje ve státě původu, není třeba doklad o doručení. V poslední řadě lze doručit elektronickou poštou za předpokladu, že s tím dlužník souhlasil předem.⁶⁰

3.6.2 Informace o nároku pro dlužníka

Informace o nároku musí obsahovat již písemnost, kterou se zahajuje řízení. V písemnosti musí být uvedena jména a adresy účastníků řízení, výše požadovaného nároku, úroky pokud jsou požadovány, a to i s úrokovou sazbou a obdobím, za které jsou splatné, pokud však některý členský stát tyto úroky automaticky nepřipočítává k samotné jistině a samozřejmě zdůvodnění požadovaného nároku.⁶¹

V českém právním řádu není automatické připočítávání úroků k jistině možné. Úroky jsou k nároku přiznány, pokud je jejich požadování ze žaloby patrné. Musí být taky patrné, za jaké období jsou požadovány, a zda jsou požadovány podle prováděcího předpisu v celé výši nebo jen z části.⁶²

3.6.3 Informace o procesních krocích pro dlužníka

O procesních krocích nutných pro napadení nároku je dlužník informován již v dokumentu o zahájení řízení nebo v předvolání k soudnímu řízení či v poučení, které je připojeno k těmto dokumentům. Náležitými informacemi je sdělení procesních požadavků pro napadení nároku i s uvedením lhůty, datum jednání o nároku, název i adresa instituce, kde jednání probíhá, a zda je nutné zastoupení advokátem. Zároveň je informován o následcích pasivního jednání, kdy v důsledku nedostavení se k jednání nebo nepodání námitek proti

⁵⁸ Článek 14 odst. 2 NEET.

⁵⁹ Srov. Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 15. března 2012, *G v Cornelius de Visser*, C-292/10, bod 67.

⁶⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 378-381.

⁶¹ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních ...*, s. 216.

⁶² Stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. dubna 2006, *sp. zn. Cpjn 202/2005*.

nároku, může být rozhodnutí vydáno nebo vykonáno. Stejně tak je informován o povinnosti zaplatit náklady řízení.⁶³

Zajímavostí je, že NEET se nezmiňuje o nutnosti překladu písemnosti o zahájení řízení či předvolání k jednání do úředního jazyka členského státu, ve kterém má dlužník své bydliště. To se týká i lhůty k napadení nároku, jakož i poučení o následcích zmeškání této lhůty.⁶⁴ V absenci nutnosti překladu písemnosti zahajující řízení spatřuji velký nedostatek NEET, který jde k tíži dlužníka. Je totiž velmi pravděpodobné, že dlužník po obdržení takové listiny, která není v jazyce státu, ve kterém má bydliště a je tak pro něj zcela nesrozumitelná, nebude na ni nijak reagovat, čímž bude zmařena jeho obrana proti takovému nároku.

3.6.4 Nedodržení minimálních norem a jejich náprava

NEET ve svém článku 18 upravuje dva případy, u kterých je možnost použití nápravy i při nedodržení minimálních norem. Taková náprava je možná pouze ve vztahu k doručování za splnění určitých podmínek.

Prvním případem, kde je možnost nápravy, je situace, kdy se sice vyskytla vada v doručování písemnosti o zahájení řízení, ale samotné rozhodnutí již bylo doručováno v souladu s minimálními normami. Zároveň musí být dlužník náležitě informován o nároku a správně poučen o nezbytných krocích pro napadení nároku.⁶⁵ K těmto podmínkám, které musí být kumulativně splněny, patří i podmínka, že proti rozhodnutí nebyl dlužníkem podán opravný prostředek, a to v souladu s odpovídajícími procesními požadavky.⁶⁶

Druhým případem možnosti nápravy je situace, kdy opět nebylo doručováno v souladu s minimálními normami, ale svým chováním dlužník vlastně prokáže, že dokument osobně dostal, a to dostatečně včas, aby mohl připravit svou obhajobu.⁶⁷

Pokud tedy na některý případ lze aplikovat jednu z možností nápravy nedodržení minimálních norem, nic nebrání tomu, aby rozhodnutí bylo potvrzeno jako EET.

3.6.5 Přezkum ve výjimečných případech

Možnost přezkumu rozhodnutí je poslední podmínkou, kterou musí takové rozhodnutí splnit, aby mohlo být potvrzeno jako EET. Jak z názvu vyplývá, nelze o přezkum žádat kdykoli, ale pouze ve výjimečných případech. Dlužník musí být oprávněn žádat o přezkum rozhodnutí, pokud mu byl doklad o zahájení řízení doručován bez dokladu o jeho přijetí, a

⁶³ Článek 17 NEET.

⁶⁴ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 218.

⁶⁵ BOHŮNOVÁ, Petra. *Nářízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?*. Právní rádce, 2008, č. 3, s. 32.

⁶⁶ Článek 18 odst. 1 NEET.

⁶⁷ BOHŮNOVÁ, Petra. *Nářízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?*. Právní rádce, 2008, č. 3, s. 32.

pokud toto doručení nebylo provedeno dostatečně včas, aby si mohl připravit svou obhajobu, a to bez jeho zavinění. Také musí být oprávněn žádat o přezkum, pokud mu nezaviněně v podání námitek zabránila vyšší moc nebo výjimečné okolnosti.⁶⁸

NEET ve svém článku 19 uvádí, že v obou případech musí dlužník jednat bezodkladně. Lhůtu pro přezkum ale už neuvádí. Velkým nedostatkem přezkumu ve výjimečných případech je fakt, že aby tento opravný prostředek mohl být dlužníkem vůbec použit, musí se k němu dostat informace, že nějaké řízení proběhlo, což se může stát až ve fázi samotného výkonu rozhodnutí.⁶⁹

S tímto tvrzením autorky článku se zcela ztotožňuji, jelikož při doručování listiny o zahájení řízení náhradním způsobem, je velká pravděpodobnost, že se listina nedostane k rukám dlužníka. Touto skutečností ztrácí z mého pohledu tento opravný prostředek zčásti svůj význam. NEET však dává členským státům možnost přijetí příznivější právní úpravy pro přezkum.⁷⁰

3.7 Částečné potvrzení rozhodnutí jako EET

NEET pamatuje i na možnost vydání částečného EET, a to pokud jsou jeho požadavky splněny pouze z části.⁷¹ Taková situace může nastat například u více dlužníků, kdy částečný EET je vydán pouze ve vztahu k jednomu z nich nebo u více nároků, kdy je částečný EET vydán ve vztahu k části nároku.⁷²

3.8 Vykonávací řízení

Rozhodnutí, které je potvrzeno jako EET, se vykonává za stejných podmínek, jako by bylo vydáno členským státem výkonu a řídí se právem členského státu výkonu.⁷³ Vztahují se na něj procesní předpisy státu výkonu, jelikož NEET upravuje jen určitou oblast.⁷⁴

V NEET je tak pouze uvedeno, co musí věřitel v rámci vykonávacího řízení poskytnout orgánům členského státu výkonu. Jsou jimi rozhodnutí a vyhotovení potvrzení EET, které splňují podmínky pro jejich ověření, a podle potřeby i přepis potvrzení EET či překlad do

⁶⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 520.

⁶⁹ BOHŮNOVÁ, Petra. *Nářízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?*. Právní rádce, 2008, č. 3, s. 33.

⁷⁰ Článek 19 odst. 2 NEET.

⁷¹ Článek 8 NEET.

⁷² VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 207.

⁷³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 521.

⁷⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 384.

úředního jazyka členského státu výkonu anebo do jazyka, který uznává členský stát výkonu za přijatelný.⁷⁵

Forma rozhodnutí, na základě kterého bylo vydáno potvrzení o EET, se řídí právem státu, který jej vydal. Náležitosti potvrzení se již naopak řídí komunitárním právem, kdy samotné potvrzení musí být podepsáno nebo orazítkováno.⁷⁶ Překlad se předkládá pouze v případě potřeby a pro ČR jsou přípustnými jazyky čeština, němčina a angličtina.⁷⁷

3.8.1 Zamítnutí výkonu

I když se může zdát, že proti výkonu není již žádné obrany, NEET upravuje možnost zamítnutí výkonu rozhodnutí v případě existence dřívějšího kolidujícího rozhodnutí. Má to ale své podmínky. Musí se jednat o stejnou věc a mezi stejnými účastníky, toto rozhodnutí bylo vydáno v členském státě výkonu nebo naplňuje podmínky pro jeho uznání v členském státě výkonu a nemohla a ani nebyla vznesena námitka proti neslučitelnosti v řízení v členském státě.⁷⁸

Zamítnutí výkonu rozhodnutí pro neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím je v českém právním řádu možné v exekučním řízení podáním návrhu na zastavení exekuce.⁷⁹

3.8.2 Zastavení a omezení výkonu

Druhou možnost obrany upravuje NEET v článku 23 včetně uvedení opatření, ke kterým může příslušný soud nebo orgán v jejím případě přistoupit. Soud či orgán tak může výkon rozhodnutí omezit na ochranné opatření nebo nařídít složení jistoty či za určitých okolností výkon zastavit, pokud dlužník podal ve státě původu opravný prostředek proti rozhodnutí potvrzenému jako EET včetně podání žádosti o přezkum ve výjimečných případech nebo pokud zažádal o zrušení nebo opravu potvrzení o EET.⁸⁰

3.9 Opravné prostředky

Proti potvrzení EET nelze podat žádný opravný prostředek.⁸¹ Této skutečnosti neodpovídá název podkapitoly, ale je tomu tak proto, že dlužník je oprávněn žádat pouze opravu nebo zrušení potvrzení EET. Jiný opravný prostředek nemůže podat, jelikož není účastníkem řízení o potvrzení EET.⁸²

⁷⁵ Článek 20 NEET.

⁷⁶ Srov. Příloha I NEET.

⁷⁷ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 232.

⁷⁸ Tamtéž s. 235.

⁷⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 385.

⁸⁰ Tamtéž s. 385-386.

⁸¹ Článek 10 odst. 4 NEET.

⁸² VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 210.

Z výše uvedeného lze dovodit, že se jedná o jakýsi zvláštní institut opravy nebo zrušení potvrzení EET, kdy opravu lze žádat z důvodu věcné chyby, tedy chybného převedení dat z rozhodnutí do potvrzení EET, a zrušení z důvodu, že bylo potvrzení vydáno zjevně neprávem.⁸³

3.10 Zavedení EET do českého práva

Zavedení EET do vnitrostátní právní úpravy bylo ovlivněno faktem, že překlad NEET do českého jazyka byl k dispozici až v dubnu 2005⁸⁴, tedy až téměř po roce od jeho vydání. Jedná se o poměrně dlouhou dobu vzhledem k problematice, kterou EET upravuje.

EET byl v českém právním řádu nejdříve upraven v § 200ua o.s.ř., do kterého byl včleněn zákonem č. 233/2006 Sb., kterým se měnil zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 31. května 2006. ČR k tomuto kroku přistoupila, ačkoliv již bylo zmíněno, že u nařízení není potřeba vnitrostátních prováděcích předpisů a ustanovení § 200ua o.s.ř., které upravovalo řízení o potvrzení EET znělo následovně:

- (1) *„Na návrh oprávněného ze soudního rozhodnutí, soudního smíru nebo úřední listiny, které splňují podmínky podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství k potvrzení jako evropský exekuční titul, rozhodne soud usnesením za podmínek stanovených přímo použitelným předpisem Evropských společenství.*
- (2) *K řízení o potvrzení evropského exekučního titulu je příslušný soud, který rozhodoval ve věci v době, kdy byly splněny podmínky vzniku nesporného podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství. Byly-li tyto podmínky splněny v případě úřední listiny, je k řízení příslušný obecný soud oprávněného.*
- (3) *Účastníkem řízení je oprávněný.*
- (4) *Proti usnesení o potvrzení evropského exekučního titulu není odvolání přípustné.“⁸⁵*

Ustanovení § 200ua o.s.ř. bylo zrušeno a nahrazeno v o.s.ř. § 353. Stalo se tak zákonem č. 404/2012 Sb., kterým se měnil zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. ledna 2013. K přesunutí ustanovení týkající se řízení o potvrzení EET z části třetí o.s.ř. do části sedmé o.s.ř., mezi jinou

⁸³ Tamtéž s. 211-212.

⁸⁴ MELICHAROVÁ, Dita. *Problematika zavedení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky do právního řádu České republiky*. Soudce, 2006, č. 2, s. 25.

⁸⁵ Zrušený § 200ua o.s.ř.

činnost soudu, došlo z povahy řízení, neboť jej nelze podřadit pod řízení ve smyslu o.s.ř.⁸⁶ K této změně došlo z důvodu systematickosti o.s.ř. Zároveň byla zpřesněna terminologie, když pojem úřední listina byl nahrazen pojmem úřední listina. Nově je upravena možnost opravy a zrušení potvrzení EET. Rovněž upravuje příslušnost soudu k opravě nebo zrušení potvrzení EET, je jím soud, který potvrzení vydal. Zakotvena je také možnost náhradního potvrzení EET, které je vydáno v případě zrušení nebo změny původního rozhodnutí, které bylo potvrzeno jako EET a nahrazuje ho.⁸⁷

Stejně jako předchozí ustanovení upravuje toto nové ustanovení, že na návrh oprávněného je za splnění podmínek rozhodnutí potvrzeno jako EET. K tomuto řízení je příslušný soud, který rozhodoval o nároku. Nově upravuje, že soud v případě nesplnění podmínek pro potvrzení rozhodnutí jako EET o tomto vyrozumí oprávněného písemně. Stejně tak vyrozumí, pokud nejsou splněny podmínky pro opravu či zrušení EET. Dále změnil příslušnost soudu u veřejných listin, která se nyní řídí podle obvodu, kde má sídlo ten, co listinu sepsal.⁸⁸

Z výše uvedeného vyplývá, že ustanovení upravující řízení o potvrzení EET bylo od svého počátku zařazeno do nesprávné části o.s.ř. Navíc některé části byly z ustanovení zcela vypuštěny, některé doplněny nebo nově přidány. K odstranění těchto nedostatků došlo sice až po poměrně dlouhé době, ale dle mého názoru to nemělo na efektivitu řízení o potvrzení EET v českém právním řádu vliv.

⁸⁶ *Opravné prostředky proti vydání potvrzení evropského exekučního titulu* [online]. Profiprávo.cz, 13. července 2016 [cit. 26. listopadu 2016]. Dostupné na <http://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=12&id_article=259160&csum=89ebc4a7>.

⁸⁷ *Důvodová zpráva k zákonu 404/2012 Sb., o.s.ř.* [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 26. listopadu 2016]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/doc/00/09/46/00094643.pdf>>.

⁸⁸ Srov. § 353 o.s.ř.

4 EVROPSKÝ PLATEBNÍ ROZKAZ

V této části bude dále rozebrán institut EPR, který je upraven Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu. Jedná se o další nástroj vedoucí ke zrychlení a zjednodušení procesu uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí, který byl vydán o něco později než NEET. Je zde tedy předpoklad, že později vydaný právní předpis danou problematiku ještě více zefektivní.

4.1 Vývoj a účel NEPR

V rámci budování soudní spolupráce se důležitým zlomem ve vývoji komunitárního práva stalo přijetí Amsterodamské smlouvy⁸⁹, díky které došlo k přesunutí justiční spolupráce a vnitřních věcí ze třetího pilíře do pilíře prvního. Otevřela se tak možnost upravovat soudní spolupráce prostřednictvím nařízení a směrnic.⁹⁰

Dalším důležitým krokem na cestě k vytvoření institutu EPR bylo zasedání Evropské rady v Tampere v říjnu 1999. Cílem tohoto zasedání bylo odstranění překážek při uplatňování civilního procesu a nutnost vytvoření legislativy s mezinárodním prvkem. Bylo zde také poprvé hovořeno o EPR.⁹¹

Následně byly hlavní myšlenky Evropskou komisí shrnuty a představeny v Zelené knize o řízení o evropském platebním rozkazu a opatřeních ke zjednodušení a urychlení řízení o sporech týkajících se drobných pohledávek na konci roku 2002, která sloužila k dalším diskuzím o podobě jednotného evropského řízení.⁹²

Právě výše zmíněná Amsterodamská smlouva a závěry ze zasedání v Tampere byly Evropskou komisí označeny jako stěžejní události, jež vedly dne 25. února 2004 k předložení návrhu nařízení o EPR.⁹³

NEPR zavádí zvláštní evropské řízení, jehož snahou není nijak upravovat vnitrostátní právo členských států. Naopak existuje souběžně s rozkazními řízeními jednotlivých členských států podle jejich procesních předpisů, což dává žalobci si vybrat, jakým způsobem své pohledávky vymůže.⁹⁴

⁸⁹ Amsterodamská smlouva, která vytvořila prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, byla podepsána v roce 1997 a vstoupila v platnost v roce 1999.

⁹⁰ OLEXOVÁ, Zuzana. *Evropský platební rozkaz=The European order for payment. Vyd. 1.* Ostrava: Key Publishing, 2013, s. 32.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Preambule NEPR, odrážka (5).

⁹³ BRODEC, Jan. Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz. *Právník*, 2005, č. 9, s. 1033.

⁹⁴ HORÁK, Pavel; ZAVADILOVÁ Marta. Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. *Právní Rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 22, s. 803.

Samotné NEPR vymezuje účel hned v článku 1, kde přímo uvádí:

- a) „zavedením řízení o evropském platebním rozkazu zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v příhraničních případech a snížit náklady na ně; a
- b) umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů ve všech členských státech stanovením minimálních norem, díky jejichž dodržování je zbytečné zahajovat v členském státě výkonu jakékoli mezitímní řízení před uznáním a výkonem“.

Dá se tedy říci, že snahou NEPR je jakési evropské rozkazní řízení, které se ve všech členských státech řídí stejnými pravidly, což má mít za následek urychlení, zjednodušení a snad i snížení nákladů souvisejících s jeho uplatněním. Zda NEPR svůj účel splnil, zvláště z pohledu jeho uplatnění v českém civilním procesu, se bude tato práce snažit objasnit níže.

4.2 Působnost NEPR

Stejně jako u NEET musí vymáhaná pohledávka spadat do oblasti působnosti NEPR, rozlišuje se tak působnost územní, místní, časová a věcná.

4.2.1 Územní působnost

Jak bylo již uvedeno, NEPR lze uplatnit ve všech členských státech, výjimku ovšem opět tvoří Dánsko.⁹⁵ Postavení Dánska je stejně jako v případě NEET upraveno v Protokolu o postavení Dánska, což bylo již rozebráno v příslušné kapitole.

4.2.2 Místní působnost

NEPR nelze použít na případy, které jsou vnitrostátního charakteru, ale pouze v přeshraničních případech. Přeshraniční případy jsou uvedeny v článku 3 NEPR a rozumí se jimi případy, kdy aspoň jedna strana má bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než u kterého bylo požádáno o vydání platebního rozkazu.⁹⁶ Je třeba si uvědomit, že přeshraniční případ není naplněn ani za předpokladu postoupení pohledávky zahraničnímu věřiteli.⁹⁷

⁹⁵ Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském platebním rozkazu. [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/19469330-Pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-platebnim-rozkazu.html>>.

⁹⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 389.

⁹⁷ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Evropskému parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, s. 4. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/CS/1-2015-495-CS-F1-1.PDF>.

4.2.3 Časová působnost

Přímo použitelné a závazné v celém rozsahu je NEPR v členských státech od 12. prosince 2008. Lze, ale použít i na případy, které se odehrály před tímto datem, pokud ještě neuplynula promlčecí lhůta k danému nároku.⁹⁸

4.2.4 Věcná působnost

Tato je vymezena v článku 2 NEPR, a to jak pozitivně, tak i negativně.

NEPR se vztahuje na již zmíněné přeshraniční případy ve věcech občanských a obchodních, ale i zde se najdou případy, ve kterých EPR nelze vydat. Jedná se o věci daňové, celní a správní a odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci.⁹⁹

V odst. 2 tohoto článku je pak dokonce uveden taxativní výčet oblastí, na které se NEPR nevztahuje. Jedná se o majetková práva vyplývající z manželských vztahů, závěti a dědictví, úpadky, vyrovnání a podobná řízení, ve věcech sociálního zabezpečení a nároky z mimosmluvních závazků, vyjma nároků, které jsou dohodou těchto stran nebo došlo mezi nimi k uznání dluhu či jedná-li se o peněžité pohledávky ze spoluvlastnictví.¹⁰⁰

Jelikož je věcná působnost NEPR v mnohém totožná s NEET, lze i zde použít judikaturu ESD týkající se věcné působnosti Nařízení Brusel I.¹⁰¹

4.3 Řízení o EPR

Řízení o vydání EPR mohou být zahájeny pouze pro peněžitou pohledávku. Pohledávka musí být určitá a ke dni podání návrhu na vydání EPR i splatná. Soudy, které jsou příslušné k vydání EPR, byly dle článku 29 odst. 1 písm. a) NEPR oznámeny členskými státy Komisi. Mezinárodní příslušnost se pak řídí Nařízením Brusel I.¹⁰² Což znamená, že zásadní pro určení soudní příslušnosti, je bydliště nebo sídlo žalovaného.¹⁰³ Ve většině členských států jsou příslušnými soudy pro zahájení řízení okresní a krajské soudy, u pěti států lze řízení zahájit u jediného konkrétního soudu.¹⁰⁴

⁹⁸ Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském platebním rozkazu. [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/19469330-Pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-platebnim-rozkazu.html>>.

⁹⁹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 240.

¹⁰⁰ OLEXOVÁ, Zuzana. *Európský platobní rozkaz ...*, s. 36-37.

¹⁰¹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 240, srov. HORÁK, Pavel; ZAVADILOVÁ Marta. Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. *Právní Rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 22, s. 805.

¹⁰² ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 390-391.

¹⁰³ BRODEC, Jan. Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz. *Právník*, 2005, č.9, s. 1035, srov. čl. 59 a 60 Nařízení Brusel I.

¹⁰⁴ Zpráva Komise Evropskému parlamentu ..., s. 5.

4.3.1 Návrh na vydání EPR

Řízení se zahajuje na návrh žalobce, je tedy ovládáno zásadou dispoziční a samotný návrh se pak podává prostřednictvím formuláře A, který je součástí Přílohy I NEPR.

Náležitosti návrhu na vydání EPR dle článku 7 odst. 2 písm. a) až g) NEPR jsou:

- označení účastníků a adresa soudu;
- výše jistiny, včetně úroků, smluvních pokut a nákladů;
- v případě úroků uvedení úrokové sazby a období, za které je požadován;
- žalobní důvod včetně vyličení rozhodujících okolností, na základě kterých žalobce opírá svůj nárok;
- označení důkazních prostředků;
- zdůvodnění příslušnosti soudu v daném nároku;
- a musí se jednat o přeshraniční případ.¹⁰⁵

I když se může zdát, že řízení o vydání EPR je velmi specifické řízení, srovnáním náležitosti návrhu na vydání EPR a náležitostí na zahájení řízení podle o.s.ř. vyplývá, že se v mnohém podobají.¹⁰⁶

Při podání návrhu je možnost volby, v jaké podobě bude podán, a to buď klasicky v listinné formě, nebo prostřednictvím jiných komunikačních prostředků, tedy i elektronicky. Zde ale musí být dodrženy určité standardy, tj. musí být opatřen platným elektronickým podpisem nebo musí být návrh zaslán prostřednictvím elektronického komunikačního systému, který daná země využívá.¹⁰⁷ Některé členské státy, včetně ČR, umožňují elektronické podání návrhu. Jako velký nedostatek se jeví požadavek většiny členských států na překlad návrhů do úředního jazyka. Zatím jen některé státy berou i jiný jazyk, především angličtinu.¹⁰⁸

Nedílnou součástí návrhu je i poučení o pravdivosti uváděných skutečností a hrozba sankce za uvedení úmyslně nepravdivých informací. Jestli se jedná o dostatečnou prevenci proti zneužití tohoto institutu, nelze takto posoudit, jelikož výše sankce může být v každém členském státě různě vysoká, jelikož se řídí právními předpisy členského státu původu. Uvedené potvrdí svým či elektronickým podpisem dle článku 7 odst. 6 NEPR žalobce nebo případně jeho zástupce, není zde nastavena podmínka právního zastoupení v řízení.¹⁰⁹

¹⁰⁵ Srov. článek 7 odst. 2 písm. a) až g) NEPR.

¹⁰⁶ Srov. §. 79 o.s.ř..

¹⁰⁷ KRÁLOVÁ, Markéta. Nařízení (ES) o evropském platebním rozkazu. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 3, s. 71.

¹⁰⁸ Zpráva Komise Evropskému parlamentu ..., s. 6.

¹⁰⁹ Pokud žalobce není v řízení právně zastoupen, budou náklady spojené s řízením v případě nevydobyí pohledávky o něco nižší.

Dodatek 2 návrhu na vydání EPR vyplní žalobce, pokud nesouhlasí s převedením věci do běžného občanského soudního řízení v případě podání odporu žalovaným. Tento opravný prostředek bude blíže rozebrán v příslušné podkapitole.

4.3.2 Doplnění a oprava návrhu na vydání EPR

Soud po obdržení návrhu bezodkladně posoudí, zda jsou splněny veškeré požadavky, jako je věcná působnost, jedná-li se o přeshraniční případ a splatnou pohledávku, mezinárodní příslušnost, náležitosti návrhu a zda se požadovaný nárok vůbec jeví jako opodstatněný. Pokud jsou požadavky splněny a návrh obsahuje pouze chybu v náležitostech návrhu, dá soud žalobci možnost nápravy. Vyzve ho prostřednictvím formuláře B, který je v Příloze II NEPR, k doplnění či opravě návrhu. K tomuto stanoví přiměřenou lhůtu, která může být soudem prodloužena.¹¹⁰ Předpokládám, že takovou chybou, kde postačí pouze oprava, může být nějaká písařská nesprávnost uvedená v návrhu. K doplnění návrhu pak zase může soud přistoupit, pokud není zcela vyplněn.

4.3.3 Změna a odmítnutí návrhu na vydání EPR

Změna návrhu nastane, pokud soud vyzval žalobce k doplnění návrhu a žalobce splní požadavky soudu jen u části nároku, vyzve jej prostřednictvím formuláře C, který je v Příloze III NEPR, k souhlasu s vydáním EPR jen u části tohoto nároku. Samozřejmě může odmítnout souhlas, zároveň je o následcích tohoto kroku poučen. Souhlasí-li s tím, nic nebrání vydání částečného EPR a v části nároku, která nebyla v EPR přiznána, je odkázán na vnitrostátní právo členského státu, u kterého je návrh podán.¹¹¹ Jedná se o zásadní rozdíl oproti českému rozkaznímu řízení, které částečný platební rozkaz neupravuje.¹¹²

Odmítnutí návrhu na vydání EPR se děje prostřednictvím formuláře D, který je v Příloze IV NEPR, a který dále obsahuje důvod, popř. důvody odmítnutí a také poučení, že proti odmítnutí nelze podat opravný prostředek, což však nevylučuje možnost podání nového návrhu na vydání EPR či využití řízení podle vnitrostátního práva daného státu.¹¹³

Ať se to na první pohled nezdá, jedná se o důležitou informaci žalobci pro další kroky k uplatnění svého nároku. Pokud není žalobce zastoupen právním zástupcem, může nabýt dojmu, že odmítnutím návrhu na vydání EPR, ztrácí možnost svůj nárok jakkoliv dále uplatnit.

Soud návrh odmítne v těchto případech:

¹¹⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 393-394.

¹¹¹ Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském platebním rozkazu. [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/19469330-Pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-platebnim-rozkazu.html>>.

¹¹² Srov. § 172 o.s.ř.

¹¹³ Srov. formulář D, Příloha IV NEPR.

- veškeré stanovené požadavky nejsou splněny, nebo
- zjevně neopodstatněný nárok, nebo
- ve lhůtě stanovenou soudem žalobce neodpoví na výzvu k doplnění či opravě návrhu, nebo
- ve lhůtě stanovenou soudem žalobce neodpoví na výzvu ke změně návrhu nebo odmítne tuto změnu.¹¹⁴

4.3.4 Vydání EPR

Při splnění všech zmíněných podmínek, případně doplnění či opravy návrhu, vydá soud bezodkladně, většinou do 30 dnů od podání návrhu, EPR prostřednictvím formuláře E, který je v Příloze V NEPR. Do lhůty pro vydání EPR se nezapočítává lhůta, která je dána žalobci v případě potřeby doplnění či opravy návrhu.¹¹⁵ Pro některé členské státy není problém tuto lhůtu zpravidla dodržet, ale většina ji mnohonásobně překračuje.¹¹⁶

Součástí EPR jsou důležité informace pro žalovaného, které obsahují poučení o jeho možnostech. Žalovaný tak může buď částku uvedenou EPR zaplatit, nebo podat odpor u soudu. Zároveň je poučen o lhůtě 30 dnů k podání odporu, kdy začíná běžet lhůta a kdy končí, že v případě odporu bude pokračováno před soudem členského státu, který vydal EPR, ledaže by s tím žalobce výslovně nesouhlasil, v takovém případě by se řízení ukončilo, a že soud rozhodoval na základě neověřených informací od žalobce.¹¹⁷

4.3.5 Doručování EPR

NEPR upravuje problematiku doručování v článcích 13 až 15, ve kterých rozlišuje doručení s dokladem o přijetí žalovaným, doručení bez dokladu o přijetí žalovaným a doručení zástupci. Bez ohledu na výběr způsobu doručení, ať už s dokladem o doručení, nebo bez něho, kdy tyto způsoby lze použít i při doručování zástupci, musí vždy splňovat určité minimální procesní normy a EPR musí být doručen v souladu s vnitrostátním právem členského státu, který EPR vydal.¹¹⁸

Doručení s dokladem o přijetí žalovaným:

Způsob doručení EPR s dokladem o přijetí je v článku 13 NEPR taxativně vymezen. Jedná se o osobní doručení s podpisem žalovaného a uvedením data doručení, nebo pokud při osobním doručení žalovaný přijme dokument nebo odepře jeho přijetí bez právního důvodu,

¹¹⁴ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo ...*, s. 243.

¹¹⁵ ČECH, Ondřej. *Evropské procesní právo - evropský platební rozkaz. Právo pro podnikání a zaměstnání*, 2008, č.1, s. 5.

¹¹⁶ Zpráva Komise Evropskému parlamentu ..., s. 7.

¹¹⁷ Srov. formulář E, Příloha V NEPR.

¹¹⁸ Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském platebním rozkazu. [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/19469330-Pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-platebnim-rozkazu.html>>.

musí příslušná doručující osoba tuto skutečnost uvést a stvrdit svým podpisem a uvést datum doručení nebo poštou, přičemž žalovaný odešle zpět doklad o přijetí opatřený svým podpisem a datem doručení. Poslední způsob je prostřednictvím elektronických prostředků, jako fax či elektronická pošta. Zde ale musí dojít k následnému potvrzení přijetí s podpisem žalovaného a uvedením data přijetí.¹¹⁹

Doručení bez dokladu o přijetí žalovaným:

Stejně jako u doručení s dokladem je způsob doručení EPR bez dokladu o přijetí taxativně vymezen, a to v článku 14 NEPR. Jedná se o osobní doručení osobám na osobní adresu žalovaného, které jsou tam zaměstnány nebo žijí ve společné domácnosti s žalovaným. Pokud je žalovaný právnickou osobou nebo osobou samostatně výdělečně činnou postačí osobní doručení na obchodní adrese osobám, které jsou zaměstnanci žalovaného. Dále uložení EPR v poštovní schránce žalovaného nebo uložení na poště s tím, že žalovanému se do schránky vloží písemné oznámení o uložení, kde je označeno, že se jedná o soudní dokument nebo postačí uvedení, že vložením oznámení o uložení je písemnost doručena a lhůta začala běžet. Také se dá doručovat prostřednictvím pošty bez dokladu o doručení, jakož i elektronicky, a to v případě, že má žalovaný adresu v členském státě, kde byl EPR vydán a výslovně souhlasil s tímto způsobem doručení, a to již předem. V těchto uvedených případech musí být adresa známa najisto, jinak je tento způsob doručení vyloučen.¹²⁰ V českém právním řádu je náhradní doručení vyloučeno, jelikož dle § 174b odst. 1 o.s.ř. je nutné EPR doručit do vlastních rukou žalovaného.

4.3.6 Odpor proti EPR

Odpor proti EPR může být podán žalovaným u soudu, který jej vydal, a to prostřednictvím formuláře F,¹²¹ který je v příloze VI NEPR. Lhůta pro jeho podání je 30 dnů od doručení EPR¹²² a postačí samotné podání odporu, není zde nutnost uvedení důvodů, pro které nárok žalovaný popírá.¹²³

Odpor může být podán v listinné i elektronické podobě. Elektronická podoba odporu musí být ve formě, kterou soud, který vydal EPR, uznává a má k dispozici.¹²⁴ Následky

¹¹⁹ HORÁK, Pavel; ZAVADILOVÁ Marta. Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. *Právní Rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 22, s. 806.

¹²⁰ Tamtéž, s. 806-807.

¹²¹ Jinak ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé* ..., s. 395.

¹²² Lhůta k podání odporu se řídí nařízením Rady č. 1182/71 určující pravidla pro lhůty, data a termíny. VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 254.

¹²³ ČECH, Ondřej. Evropské procesní právo - evropský platební rozkaz. *Právo pro podnikání a zaměstnání*, 2008, č.1, s. 5.

¹²⁴ HORÁK, Pavel; ZAVADILOVÁ Marta. Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. *Právní Rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 22, s. 807.

podání odporu jsou uvedeny v článku 17 NEPR, ale tyto již byly zmíněny v podkapitole vydání EPR, jelikož nedílnou součástí EPR je i poučení žalovaného o jeho možnostech, tedy i podání odporu. V článku je dále stejně tak uvedeno, že v případě podání odporu bude řízení dále vedeno před soudem členského státu, který EPR vydal, podle pravidel vnitrostátního práva, pokud s tímto žalobce výslovně nesouhlasil, to by pak řízení skončilo. Navíc je pouze zmíněno, že o těchto skutečnostech bude žalobce informován.¹²⁵

V souvislosti s podáváním odporu proti EPR doposud v obecné rovině nevznikly žádné překážky. Jelikož důsledkem podání odporu je převedení řízení o EPR do běžného soudního řízení, navrhla Komise umožnit po jeho podání, pokud se jedná o drobné nároky, převod věci rovněž do evropského řízení o drobných nárocích, a to v rozsahu, v němž lze toto řízení uplatnit.¹²⁶

4.3.7 Vykonatelnost EPR

Posledním formulářem, který NEPR v Příloze VII obsahuje, je Formulář G. Soud jeho prostřednictvím prohlašuje EPR za vykonatelný v souladu s článkem 18 NEPR, který zašle žalobci.

Vykonatelnost nastává, pokud není žalovaným ve stanovené lhůtě podán odpor. Před samotným prohlášením vykonatelnosti musí soud automaticky ověřit datum doručení EPR. Zároveň musí soud při ověřování data doručení přihlídnout k uplynutí přiměřené doby¹²⁷ k podání odporu. Ani pozdě podaný odpor nebrání prohlášení vykonatelnosti.¹²⁸

Po EET je tak EPR dalším institutem, kde není potřeba řízení o prohlášení vykonatelnosti, a proto i bez tohoto prohlášení musí být jinými členskými státy vykonatelný EPR uznáván, bez možnosti napadení jeho uznání, jakož i vykonáván.¹²⁹

4.3.8 Přezkum EPR ve výjimečných případech

Zmeškání lhůty k podání odporu proti EPR, ještě neznamena, že žalovaný už nemá žádný jiný obranný prostředek proti vykonatelnému EPR. Je jím přezkum EPR ve výjimečných případech. Jak již název vypovídá, nelze uplatnit za všech okolností, ale pouze při naplnění důvodů uvedených v článku 20 odst. 1 a 2 NEPR. Tyto důvody lze shrnout jako důvody, které žalovaný ve vztahu k EPR nemohl ovlivnit.

Žádost o přezkum má právo žalovaný podat, pokud byl EPR doručován bez dokladu o přijetí, přičemž doručování nebylo provedeno s dostatečným předstihem, což mělo za

¹²⁵ Srov. článek 17 NEPR.

¹²⁶ Zpráva Komise Evropskému parlamentu ..., s. 9.

¹²⁷ Odpor byl podán včas, ale ještě nebyl doručen soudu.

¹²⁸ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 254.

¹²⁹ HORÁK, Pavel; ZAVADILOVÁ Marta. Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. *Právní Rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 22, s. 807.

následek, že bez svého zavinění si žalovaný nemohl připravit obhajobu nebo pokud žalovaný nepodal odpor z důvodu vyšší moci nebo mimořádných okolností, které ale nezavinil. Zároveň podmínkou u obou těchto důvodů je, že uplatní žádost o přezkum EPR neprodleně.¹³⁰

NEPR v článku 20 odst. 2 myslí i na možnost, že EPR nesplňuje všechny stanovené požadavky tímto nařízením, proto dalším důvodem pro podání žádosti je, že byl vydán chybně nebo z důvodu jiných výjimečných okolností.¹³¹

Při nenaplnění žádných z uvedených důvodů pro přezkum zůstává v EPR nadále v platnost. Pokud však soud shledá důvody pro přezkum za oprávněné, pak je EPR neplatný od samého počátku.¹³² Všechny tyto stanovené požadavky na přezkum obsažené v článku jsou však pouze pro členské státy určitým minimálním standardem, který musí jejich přezkumné řízení splňovat. Je pouze na členských státech, jaký prostředek či jaké označení k tomu zvolí.¹³³

4.3.9 Soudní poplatky

Náklady vzniklé v řízení o vydání EPR a i v případě běžného občanského řízení, které následuje po odporu podaném proti EPR v členském státě, nesmí být vyšší než soudní poplatky, které by vznikly v případě běžného občanského řízení bez předchozího řízení o EPR v tomto členském státě. Výše soudních poplatků je upravena vnitrostátními předpisy daného členského státu.¹³⁴

4.4 Judikatura ve vztahu k EPR

Rozsudek ve spojených věcech C-119/13 a C-120/2013 se zabýval problematikou doručování EPR. Soudy vydaly EPR i přesto, že žalovaným nebyly EPR doručeny nebo jim byly doručeny, ale neúčinně, a to z důvodu změny svého bydliště.¹³⁵ Soudní dvůr rozhodl takto: „*Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, musí být vykládáno v tom smyslu, že se řízení upravená v člancích 16 až 20 tohoto nařízení neuplatní, jestliže se ukáže, že evropský platební rozkaz nebyl doručen způsobem, který splňuje minimální normy stanovené v člancích 13 až 15 uvedeného nařízení. Vyjde-li takováto vada najevo až po prohlášení evropského platebního rozkazu za vykonatelný, žalovaný musí mít možnost namítnout tuto vadu, která v*

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Např. EPR mohl být vydán na základě nepravdivých informací nebo jej vydal nepříslušný soud či předmětný nárok nespadá do oblasti věcné působnosti NEPR. ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 396-397.

¹³² Srov. článek 20 odst. 3 NEPR.

¹³³ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních ...*, s. 255-256.

¹³⁴ Článek 25 NEPR.

¹³⁵ Zpráva Komise Evropskému parlamentu ..., s. 10.

případě, že je náležitě prokázána, musí vést k neplatnosti tohoto prohlášení vykonatelnosti.¹³⁶ Výsledkem rozhodnutí ve spojené věci je, že při zjištění nedostatků v doručování EPR má žalovaný právo požádat, aby byl případ znovu otevřen. Ochrana práv na obhajobu v jednotném řízení o EPR se řídí vnitrostátními předpisy členských států, a není upravena NEPR.¹³⁷

Rozsudek C-215/11 řešil problematiku určitosti výše pohledávky uvedené v návrhu na vydání EPR. Jestli výše pohledávky, která je vyčíslená na určitou částku a splatnost pohledávky v okamžiku podání návrhu na vydání EPR, se vztahuje jen k jistině, nebo zda se vztahuje také na úrok z prodlení. Soudní dvůr rozhodl takto:

1) *„Článek 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, musí být vykládán v tom smyslu, že taxativním způsobem upravuje požadavky, které musí splňovat návrh na vydání evropského platebního rozkazu.*

Vnitrostátní soud může na základě článku 25 uvedeného nařízení a s výhradou podmínek uvedených v tomto článku určit výši soudních poplatků podle podmínek stanovených jeho vnitrostátním právem za předpokladu, že tyto podmínky nejsou méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu, a v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem.

2) *Článek 4 a čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení č. 1896/2006 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby žalobce v rámci návrhu na vydání evropského platebního rozkazu požadoval úroky za období od data jejich splatnosti do data zaplacení jistiny.*

3) *Pokud je žalovanému přikázáno zaplatit žalobci úroky narostlé do data zaplacení jistiny, je na uvážení vnitrostátního soudu, jaký konkrétní způsob zvolí pro vyplnění formuláře evropského platebního rozkazu, který se nachází v příloze V nařízení č. 1896/2006, za předpokladu, že takto vyplněný formulář žalovanému umožňuje si být plně vědom rozhodnutí, že musí zaplatit úroky narostlé do data*

¹³⁶ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 4. září 2014, *eco cosmetics GmbH & Co. KG v Virginii Laetitia Barbaře Dupuy a Raiffeisenbank St. Georgen reg. Gen. mbH v Tetyaně Bonchuk*, spojené věci C-119/13 a C-120/13, Sb. rozh. s. 6.

¹³⁷ Zpráva Komise Evropskému parlamentu ..., s. 9.

*zaplacení jistiny a jasně identifikovat úrokovou sazbu, jakož i datum, od kterého jsou tyto úroky požadovány.*¹³⁸

Výsledkem tohoto rozsudku je, že určitost částky se na úroky nevztahuje.

4.5 Výkon EPR

Jestliže žalovaný dobrovolně nesplní nárok uvedený v EPR, žalobce se ho může následně pokusit vymoci prostřednictvím výkonu EPR. Výkon je tak další fakultativní fází a je pouze na žalobci, zda k němu přistoupí.

Výkon EPR probíhá podle vnitrostátních pravidel státu, kde je žádán. K návrhu na výkon je nutné přiložit EPR – Formulář E a prohlášení vykonatelnosti – Formulář G, které splňují podmínky nezbytné pro ověření pravosti listin, a v případě nutnosti předloží i překlad EPR.¹³⁹ U návrhu na výkon požadavek překladu není. Po žalobci, který podal návrh na výkon, nemůže být z důvodu cizí státní příslušnosti soudem požadováno složení jistoty, kauce či nějakého vkladu.¹⁴⁰ NEPR dále v rámci výkonu upravuje už jen důvody pro jeho zamítnutí, zastavení nebo omezení.

Důvodem pro zamítnutí výkonu je existence dřívějšího rozhodnutí, ve kterém bylo rozhodnuto o stejném nároku mezi totožnými účastníky. Zároveň toto rozhodnutí splňuje podmínky pro jeho uznání ve státě výkonu a nemohla být v jeho řízení vznesena námitka proti neslučitelnosti. Pro určení existence takového rozhodnutí je rozhodné pouze datum jeho vydání.¹⁴¹

Zastavení nebo omezení výkonu je upraveno v článku 23 NEPR a je možné v případě, že byla žalovaným podána žádost o přezkum. V takovém případě může soud na základě návrhu žalovaného výkon omezit na ochranná opatření, uložit složení jistoty, jejíž výše je ponechána na uvážení soudu, či výkon zastavit za výjimečných okolností.¹⁴²

4.6 EPR v českém právním řádu

V rámci této podkapitoly bude rozebrána úprava EPR v českém právním řádu.

¹³⁸ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 13. prosince 2012, *Iwona Szyrocka v SieGer Technologie GmbH*, C-215/11, Sb.

¹³⁹ Jedná se o překlad do úředního jazyka či do jednoho z úředních jazyků státu výkonu nebo do jazyka, který byl státem výkonu označen za přijatelný. Srov. článek 21 odst. 2 b) NEPR.

¹⁴⁰ ČECH, Ondřej. Evropské procesní právo - evropský platební rozkaz. *Právo pro podnikání a zaměstnání*, 2008, č. 1, s. 6.

¹⁴¹ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 259.

¹⁴² Srov. článek 23 NEPR.

V českém právním řádu je EPR upraven v § 174b o.s.ř., do kterého byl včleněn tzv. souhrnnou novelou zákona č. 7/2009 Sb., která v menší části, včetně tohoto ustanovení, nabyla účinnosti již dne 23. ledna 2009.¹⁴³

§ 174b o.s.ř. upravuje pouze následující:

- doručování EPR = možné pouze do vlastních rukou;
- příslušnost soudu k řízení o návrhu na přezkum EPR = soud, který EPR vydal; a
- povinnost doručení usnesení, kterým bylo soudem vyhověno návrhu na přezkum EPR, účastníkům řízení o EPR.¹⁴⁴

Česká republika včlenila toto ustanovení o EPR do svého právního řádu, i když tento krok učinit nemusela, neboť NEPR je ode dne účinnosti pro ni závazný a přímo použitelný. Ustanovení není rozsáhlé a upravuje jen de facto způsob doručování a příslušnost soudu. Pro další okolnosti, které v řízení o EPR vyvstanou, se použijí ostatní ustanovení o.s.ř.

EPR je nástrojem čistě evropským, proto jeho uplatnění a využití lze předpokládat pouze u subjektů, které svou obchodní činnost nezaměřují pouze na český trh, ale v rámci jednotného vnitřního trhu obchodují i se subjekty z jiných členských států EU. Z uvedeného tedy vyplývá, že počet návrhů na vydání EPR od účinnosti NEPR bude nesrovnatelně menší, než počet návrhů v rámci českého rozkazního řízení.¹⁴⁵

Pro bližší představu je v následující tabulce uveden počet podaných návrhů a počet skutečně vydaných EPR v letech 2012 až 2013, pokud není v tabulce uvedeno jinak, týkají se údaje roku 2012, ve státech, které vstoupily do EU ve stejný rok jako ČR, mino Lotyšsko, které neposkytlo údaje. Pro zajímavost je v tabulce také uvedena délka řízení o EPR, která je u států, které vstoupily do EU ve stejné přístupové vlně, různě dlouhá, což svědčí o tom, jak se daný členský stát s problematikou EPR dokázal vypořádat.

Tabulka 1: Statistické údaje o využívání řízení o EPR

	Počet návrhů	Počet vydaných EPR	Délka řízení
ČR (2013)	358	210	2 týdny až 6 měsíců
Estonsko	6	2	1 týden až 5 měsíců
Kypr (2013)	11	9	2 týdny až 5 měsíců
Litva	9	7	30 dnů

¹⁴³ V ostatních částech, kterých byla většina, nabyl tento zákon účinnosti až dnem 1.července 2009.

¹⁴⁴ Srov § 174b os.ř.

¹⁴⁵ Český právní řád upravuje platební rozkaz, elektronický platební rozkaz a směnečný (šekový) platební rozkaz. Srov § 172 až 174a os.ř. a § 175 os.ř.

Maďarsko	442	489 (včetně návrhů z předchozích let)	0 až 3 měsíce
Malta	1	4 (včetně návrhů z předchozích let)	1 týden
Polsko	1800 (od roku 2008)	1016	4,5 měsíce
Slovinsko	12	7	5 měsíců
Slovensko (2013)	86	54	1 až 9 měsíců

Zdroj: Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Evropskému parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/CS/1-2015-495-CS-F1-1.PDF>.

4.6.1 Výkon EPR podle českého právního řádu

Řízení o vydání EPR je řízením nalézacím. Výkon EPR je fází, která může, ale nutně nemusí na řízení o vydání EPR navazovat. Buď žalovaný splní dobrovolně to, co mu ukládá EPR nebo je zcela na vůli žalobce, zda k samotnému výkonu EPR přistoupí. Dále bude rozebrán výkon EPR prováděný soudním exekutorem.

Exekuční řízení se zahajuje na návrh oprávněného¹⁴⁶, ke kterému připojí vykonatelný ET.¹⁴⁷ U výkonu, tedy i exekuce, může soud požadovat v případě potřeby překlad EPR. Jelikož Česká republika kromě češtiny uvádí i slovenštinu a angličtinu jako přijatelný jazyk, není zde nutné EPR překládat. V ostatních případech musí být překlad předložen.¹⁴⁸ Tato povinnost však odpadá u prohlášení vykonatelnosti, které není nutné překládat, jelikož veškeré rozhodující skutečnosti jsou uvedeny v překladu EPR. V případě exekučního návrhu je situace odlišná. Tady český soud nesmí požadovat překlad, jelikož oprávněný má nárok podat exekuční návrh v cizím jazyce. Také není nutné, aby oprávněný měl v návrhu uvedenou adresu k doručování v České republice či zmocněnce z České republiky.¹⁴⁹

Pokud jsou splněny zákonem stanovené předpoklady, soud pověří soudního exekutora provedením exekuce.¹⁵⁰ V průběhu exekučního řízení může u EPR nastat situace, že povinný¹⁵¹ podá žádost o přezkum EPR ve výjimečných případech, ten však nemá vliv na prohlášení vykonatelnosti EPR. V českém právním řádu je tímto prostředkem žádost o

¹⁴⁶ V řízení o vydání EPR označen jako žalobce.

¹⁴⁷ Srov. § 37 a § 38 EŘ.

¹⁴⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé ...*, s. 398.

¹⁴⁹ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních ...*, s. 257-258.

¹⁵⁰ Srov. § 43a zákona 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

¹⁵¹ V řízení o vydání EPR označen jako žalovaný.

prominutí zmeškání lhůty.¹⁵² Jelikož se EPR vydaný v České republice doručuje do vlastních rukou, nepřipadá v úvahu žádost o prominutí zmeškání lhůty z důvodu doručení EPR bez dokladu o přijetí. Pokud je žádost o přezkum odmítnuta, EPR je nadále platné a exekuční řízení nadále pokračuje. V opačném případě pokud je žádost o přezkum vyhověno, stává se EPR neplatným a exekuční řízení nemůže dále pokračovat.¹⁵³

Konkrétní případ podání exekučního návrhu, kde je exekučním titulem EPR až do vydání usnesení o nařízení exekuce:

Soudnímu exekutorovi byl 1. března 2012 doručen návrh na nařízení exekuce, kde se oprávněný - německá společnost se sídlem v Münsteru dožadovala nařízení exekuce proti povinnému - fyzické osobě s trvalým bydlištěm v Olomouci. Podkladem pro nařízení exekuce byl vykonatelný EPR vydaný německým soudem Wedding v Berlíně. Návrh na nařízení exekuce byl podán v českém jazyce a EPR byl přiložen v jazyce soudu, který jej vydal, tedy německém, a Formulář A i E byl přeložen do českého jazyka. Soudní exekutor postoupil návrh s příslušnými přílohami Okresnímu soudu v Olomouci, ten jej však přípisem z 20. března 2012 vyzval k doložení EPR opatřeného potvrzením o vykonatelnosti, respektive jej soud upozornil, že nebyl zajištěn překlad Formuláře G. Soudní exekutor obratem vyzval oprávněného k doložení tohoto překladu. Oprávněným byl soudnímu exekutorovi překlad doručen 23. července 2012. a ten ho následně postoupil soudu. Přesto přišla opětovně od soudu výzva ze dne 26. července 2012, že připojený exekuční titul nebyl opatřen potvrzením o jeho vykonatelnosti. K tomuto soudní exekutor soudu pouze sdělil, že exekuční titul je opatřený doložkou vykonatelnosti a 9. srpna 2012 byla Okresním soudem v Olomouci usnesením nařízena exekuce.

Na tomto konkrétním případě, i když je z roku 2012, je vidět velká časová prodleva, skoro půl roku, od podání návrhu na nařízení exekuce do vydání usnesení o nařízení exekuce. Prodlení bylo způsobeno opětovným požadavkem soudu k doložení překladu Formuláře G, který však v překladu není potřeba. Přesto oprávněný požadavku soudu vyhověl a doložil jej. I když by měl EPR urychlit přeshraniční exekuce, neznamená to ještě, že i samotné řízení o návrhu na nařízení exekuce na jeho podkladě proběhne v přiměřené době. Tento fakt je dán i tím, že jak pro soud, tak i pro soudního exekutora se jedná o exekuční titul, se kterým se často nesečká, spíše se jedná o ojedinělé případy. S požadavkem soudu, aby byl zajištěn i překlad

¹⁵² Srov. § 58 o.s.ř.

¹⁵³ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních...*, s. 255-257.

Formuláře G, se neztotožňují, jelikož si myslím, že u prohlášení vykonatelnosti neměl právo jej požadovat, jelikož postačoval pouze překlad Formulářů A a E.

ZÁVĚR

Předkládaná diplomová práce se zabývala EET a EPR a jejich uplatněním v českém právním řádu. Cílem práce tedy byla analýza NEET a NEPR a následné zhodnocení jejich zavedení do českého práva.

První dvě části práce se věnovaly uvedení mezinárodního práva soukromého a evropského mezinárodního práva soukromého, jejich pramenům a vztahům mezi prameny různého původu. V této souvislosti byla objasněna zásada přednosti práva EU. Přednost komunitární úpravy před vnitrostátní je patrná i z dalších částí diplomové práce, které se již podrobněji zabývaly výkladem NEET a NEPR, tedy jejich jednotlivých článků. Práce se v části zabývající NEET zaměřila především na řízení o potvrzení EET a na minimální normy, které musí být v řízení dodrženy. Rovněž se zaměřila na výkon rozhodnutí potvrzeného jako EET, který může, ale nemusí následovat po tomto řízení. Většinou je však k výkonu přistoupeno, jelikož není dlužníkem splněn nárok uvedený v EET. Do českého právního řádu byl EET vtažen ustanovením, které bylo později zrušeno a nahrazeno novým z části odlišnou interpretací, proto bylo provedeno jejich srovnání. Jednalo se však především o formální úpravu, která neměla praktický dopad na řízení o vydání EET. Poslední část se zabývala NEPR, hlavně řízením o vydání EPR. Jednotlivé fáze řízení, jako jsou návrh na vydání EPR, změna nebo odmítnutí návrhu, vydání EPR, podání odporu proti EPR a vykonatelnost EPR, byly vyloženy s odkazem na příslušný formulář v příloze NEPR, který k jejich účelu slouží. Rozbor judikatury související s EPR byl proveden na dvou rozsudcích ESD s uvedením jejich stanoviska, které jsou z časového hlediska pouze čtyři a dva roky staré. Samotný výkon EPR byl rozebrán i v kontextu jeho české právní úpravy. Byl popsán i konkrétní případ podání exekučního návrhu v ČR, kde je exekučním titulem EPR. Příklad byl rozebrán od podání exekučního návrhu až po úspěšné vydání usnesení o nařízení exekuce. Jelikož průběh případu nebyl bezproblémový, poukázal tak na možné nedostatky, které vykonávací řízení v ČR provází. Bylo i vyloženo ustanovení, které EPR vtáhlo do českého práva.

Z provedené analýzy NEET i NEPR je patrné, že jejich cíle byly splněny. Určitě se dá říci, že do jisté míry došlo jejich zavedením k usnadnění vymáhání přeshraničních nároků a jsou tak pro věřitele přínosem. Nejdříve byla přijata úprava NEET, které zrušilo řízení exequatur, tedy nebylo nutné již podávat návrh na prohlášení vykonatelnosti u cizích soudních rozhodnutí ve státě výkonu, což zrychlilo proces výkonu rozhodnutí. Povinnost podání návrhu na prohlášení vykonatelnosti založenou Nařízením Brusel I nyní odpadla přijetím Nařízení Brusel I bis, které se použije od 10. ledna 2015.

Později přijatá úprava NEPR zavádí evropské rozkazní řízení pro vymáhání přeshraničních nároků, ale nijak se nedotýká rozkazních řízení členských států. Již byly zmíněny formuláře, které jsou přílohou NEPR a prostřednictvím kterých činí veškeré podání v řízení o vydání EPR. Nespornou výhodou vidím v jeho automatizovaném podání, když ve formulářích se vyplní pouze příslušné kolonky, které jsou podstatné pro řízení. Nedávají tak prostor k uvádění dalších skutečností, které by řízení protahovalo. Vydání EPR by mělo být co nejdříve, ale kvituji stanovení lhůty 30 dnů od podání návrhu, samozřejmě za splnění stanovených podmínek. Do ustanovení je vloženo slovíčko obvykle do 30 dnů, ze kterého je zřejmé, že tomu tak být nemusí. Některé státy ale tuto lhůtu bohužel výrazně překračují. Tento fakt byl podpořen statistickou tabulkou v práci.

Oba tyto instituty přispěly svým dílem k volnému pohybu cizích soudních rozhodnutí. Na základě shora uvedených skutečností byla hypotéza, zda zavedením institutů EET a EPR došlo ke zrychlení a zjednodušení vymáhání přeshraničních peněžních nároků, potvrzena. Odpověď na výzkumnou otázku, do jaké míry zavedení institutu EPR zjednodušilo a zrychlilo postup při uplatňování výkonu soudních rozhodnutí jiného členského státu oproti EPR, vplynula také z výše uvedených skutečností. Zjednodušeně řečeno, každá později přijatá úprava vede většinou ke zlepšení dané problematiky, jelikož již reaguje i na nedostatky předchozí.

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

Monografie

HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše, RYŠAVÝ, Lukáš. *Mezinárodní právo soukromé: procesní otázky*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 250 s.

KUČERA, Zdeněk a kol. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň-Brno: Aleš Čeněk-Doplňek, 2015, 430 s.

OLEXOVÁ, Zuzana. *Európský platobní rozkaz=The European order for payment. Vyd. 1.* Ostrava: Key Publishing, 2013, 129 s.

PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 334 s.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní právo soukromé evropské unie: (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 448 s.

VÁŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích státních rozhodnutí v České republice*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, 491 s.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 565 s.

Odborné časopisy a příspěvky ve sbornících

BOHŮNOVÁ, Petra. *Nařízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?*. Právní rádce, 2008, č. 3, s. 28 - 36.

BRODEC, Jan. *Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz*. Právník, 2005, č. 9, s. 1025 - 1038.

ČECH, Ondřej. *Evropské procesní právo - evropský platební rozkaz*. Právo pro podnikání a zaměstnání, 2008, č.1, s. 3 - 6.

HORÁK, Pavel; ZAVADILOVÁ Marta. *Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu*. Právní Rozhledy, 2006, roč. 14, č. 22, s. 803 - 810.

HRADILOVÁ, Veronika. *Uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech v rámci EU a v USA*. Právo pro podnikání a zaměstnání, 2008, č. 4, s. 6 - 12.

KRÁLOVÁ, Markéta. *Nařízení (ES) o evropském platebním rozkazu*. Bulletin advokacie, 2007, č. 3, s. 71 - 72.

MELICHAROVÁ, Dita. *Problematika zavedení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky do právního řádu České republiky*. Soudce, 2006, č. 2, s. 24-30.

PAVLOVÁ, B., DOLEŽEL, V. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Návrh nařízení o evropském platebním rozkazu.* Právní fórum, 2006, č. 1, s. 2.

Elektronické zdroje

Důvodová zpráva k zákonu 404/2012 Sb., o.s.ř. [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 26. listopadu 2016]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/doc/00/09/46/00094643.pdf>>.

Opravné prostředky proti vydání potvrzení evropského exekučního titulu [online]. Profiprávo.cz, 13. července 2016 [cit. 26. listopadu 2016]. Dostupné na <http://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=12&id_article=259160&csu_m=89ebc4a7>.

Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském exekučním titulu [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/2051664-Prakticky-pruvodce-pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-exekucnim-titulu.html>>.

Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském platebním rozkazu. [online]. Docplayer, [cit. 27. listopadu 2016]. Dostupné na: <<http://docplayer.cz/19469330-Pro-uplatnovani-narizeni-o-evropskem-platebnim-rozkazu.html>>.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, s. 1 - 15. Dostupné na:<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/CS/1-2015-495-CS-F1-1.PDF>.

Právní předpisy a související zdroje

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí o evropském platebním rozkazu.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971, kterým se určují pravidla pro lhůty, data a termíny.

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Protokol o postavení Dánska, jak vyplývá ze změn provedených Lisabonskou smlouvou.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem ČSFR.

Zákon 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Závěrečný akt Lisabonské smlouvy.

Mezinárodní smlouvy

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské Unie z 25. března 1957.

Judikatura

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 13. prosince 2012, *Iwona Szyrocka v SieGer Technologie GmbH*, C-215/11, Sb.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 15. března 2012, *G v Cornelius de Visser*, C-292/10, bod 67.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 4. září 2014, *eco cosmetics GmbH & Co. KG v Virginii Laetitia Barbaře Dupuy a Raiffeisenbank St. Georgen reg. Gen. mbH v Tetyaně Bonchuk*, spojené věci C-119/13 a C-120/13, Sb. rozh. s. 6.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 5. února 1963, *NV Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend & Loos v Netherlands Inland Revenue Administration*, 26/62, Sb. rozh. s. 7-30.

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 15. července 1964, *Flaminio Costa v. ENEL*, 6/64, Sb. rozh. s. 1141.

Stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. dubna 2006, *sp. zn. Cpjn 202/2005*.

ABSTRACT IN ENGLISH

The main topic of this thesis is the analysis of the institutes of the European enforcement order and the European payment order and then the evaluation of their application in the Czech legal order. The aim of this work is to explain institutes not only theoretically but also practically, and therefore this thesis continuously refer to the impact of the implementation of these institutes into practice.

As the first is mentioned an introduction to the private international law and the European private international law. After that, this work is devoted in detail to the institutes themselves as well as to their implementations into Czech law.

This thesis is trying to determine whether the implementation of these institutes has helped to accelerate and simplify cross-border enforcement of pecuniary claims, and whether the European payment order has helped to accelerate the implementation process of the enforcement of foreign judgments. It can be said that both of these institutes have fulfilled their purpose. They also affirmed the rule that later received treatment leads to improvement of the issue.

ABSTRAKT V ČESKÉM JAZYCE

Předmětem diplomové práce je analýza institutu evropského exekučního titulu a institutu evropského platebního rozkazu a zhodnocení jejich uplatnění v českém právním řádu. Smyslem práce je vysvětlit instituty nejen z teoretického, ale i z praktického hlediska, a proto je v práci průběžně poukazováno i na dopady zavedení těchto institutů do praxe.

Nejdříve je zmíněn úvod do mezinárodního práva soukromého a do evropského mezinárodního práva soukromého. Poté se již podrobněji věnuje samotným institutům a jejich zavedením do českého práva.

Práce se snaží zjistit, zda zavedení těchto institutů napomohlo ke zrychlení a zjednodušení vymáhání přeshraničních peněžních nároků a zda evropský platební rozkaz urychlil proces uplatňování výkonu cizích soudních rozhodnutí. Dá se říci, že oba tyto instituty splnily svůj účel. Zároveň potvrdily pravidlo, že většinou později přijatá úprava vede ke zlepšení dané problematiky.

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV / THE LIST OF KEY WORDS

Dlužník	debtor
Doručování	delivering
Evropský exekuční titul	European enforcement order
Evropský platební rozkaz	European payment order
Návrh	motion
Rozhodnutí	decision
Věřitel	creditor
Výkon	performance